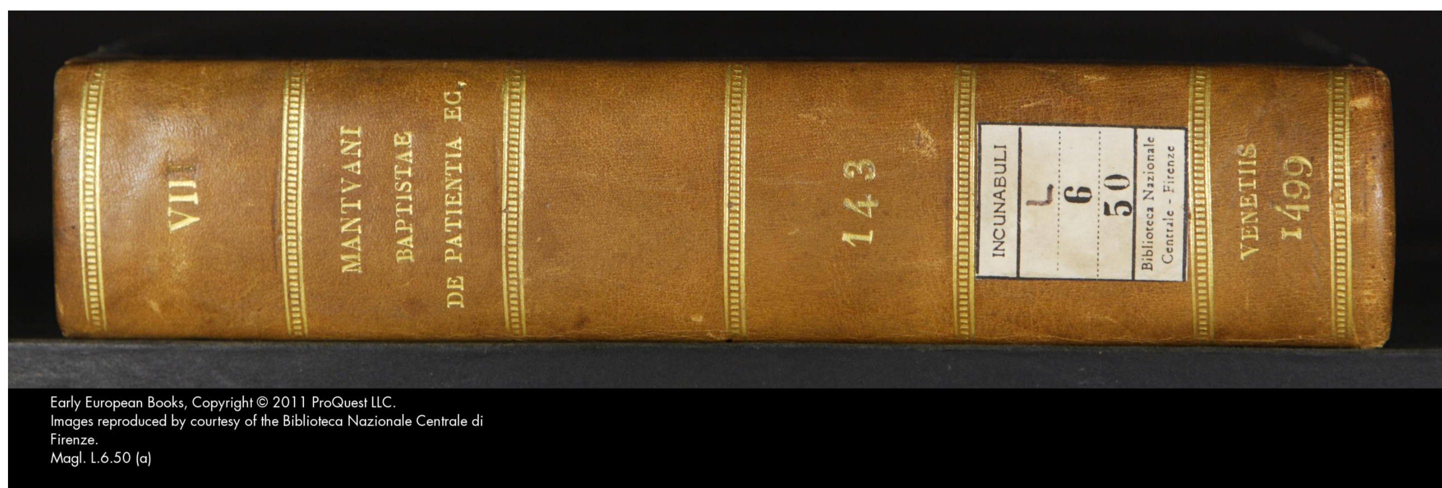
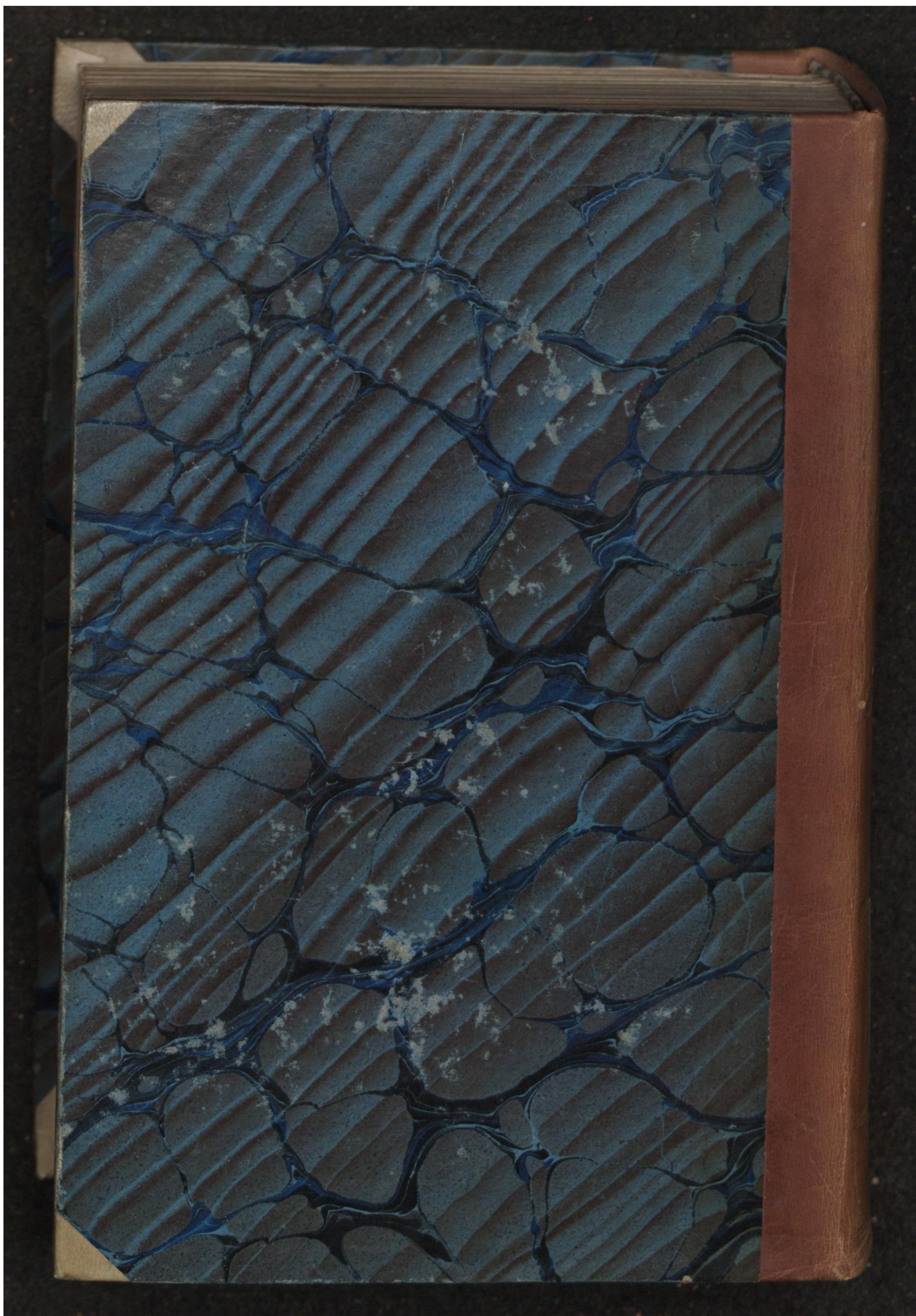

VIII
MANTVANI
BAPTISTAE
DE PATIENTIA EC,
143
INCUNABULI
L
6
50
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
VENETIIS
1499

FRATRIS Baptistæ Mantuani Carmelitæ theologi ad clarissimum equitem dominum Lodouicum Gonzalem Hispanum diui Iacobi Galleci cōmēdatarium dignissimum in Robertum Seuerinatem Panægyricum Carmen.

ſ EMIDEVM Veteres insignia facta poetæ
Meoniis usi fidibus grandiqꝫ cothurno
E tenebris claram in lucem traxere canendo.
Propterea magni tumulum miratus Achillis
Pelleo genitore satus dum moenia Troiæ
Littore sigeo laceramqꝫ inuiseret urbem
O fortunatum iuuenem cui carmine dixit
Meonio dici tantoqꝫ ad sidera cantu.
Contigit extolli:famaqꝫ repellere mortem.
Sed tn̄ in sacros sors est minus æqua poetas:
Nā dum magna canunt heroum facta putantur
Vana loqui:quia uulgus iners & languida corda
Dum sublime nihil curant & segnia ducunt
Ocia uirtutis durissima pectora nunq̄
Cominus & fortes contrectauere lacertos.
Noctua phoebeū uisu non sustinet orbem:
Hoc etiam iouis armigero putat esse negatum.

Sic genus hoc exangue suis quod uiribus impar
Autumat herculeos excedere iudicat ausus
Cædite degeneres animi: noctemq; subite
Tartaream stygiiq; lacus teterrima lustra
Lumine qui tremulo claros non cernitis ignes.
Nec quales habeat uirtus discernitis alas
Quis lernæ Nemeæq; feram saltusq; molorchi
Quis domuit ceruã æripedẽ: quis abstulit angues
Vertice de lycii montis flammamq; chimæræ
Et quis semiferis iuga dicitur hospita monstris
Oppressisse: fuit labor & solertia tanti.
Ampla quis ex uno confecit marmore tecta
Thraicio fundata solo: qua magna perinthus
Ante fuit: priscum mutauit heraclea nomen.
Ardua pyramidum quis culmina nubibus æquat
Quis tantis ephesum tẽplis: quis turre Canopuz
Lucifera: libycas olim quis pressit harenas
Mole iouis tanti: quis uicit ama zona fortem
Quis lapitas: durosq; truci læstrigonas ore:
Alpinum qui strauit iter: quis marmor aceto
Rupit & æternis canentia saxa pruinis:
Hæc facit assiduo sudans in puluere uirtus
Quattuor in magno rerum primordia mundo
Secretis abstrusa locis ignotaq; regnant:
Scilicet hæc fatum uirtus fortuna deusq;

Iura deo maiora manent. cui proxima uirtus
Tertia sors fato. cui se fortuna ministram
Exibuit: flammis uirtus durata geluq;
Fortunam fatumq; domat. dare sola triumphos
Et leuibus uectare rotis: intexere lauros
Frontibus & uiridi raptum de cespite gramen
Ipsa potest. fuluo lucentes ære coronas
Signaq; partitur naualibus ardua rostris.
Et faciles myrtos exanguis præmia belli.
Hæc monstrare uolens sua quanta potentia sæclis
Plurima preteritis hominum sublimia fecit
Pectora sed nostro non usa minoribus æuo
Viribus illustrem belli pacisq; Robertum
Protulit officiis: seseq; effudit in illum.
Ipse caput sacrum totamq; simillimus illi
Corporis effigiem. Casu si pingat apelles
Insignem clarumq; ducem uoluisse Robertum
Fingere: & exemplar ductum credetur ab illo:
Cerne uirum uiden excelsæ quæ gloria fronti:
Quis capiti decor incano: quæ gratia uestit
Lumina: maturo quid maiestatis in ore
Fulgeat: extantes humeros pectusq; leuatum
Leniter & settosa toris porrectaq; cerne
Brachia neruorum solida compage ligari.
Præscia uenturi iussuq; excita tonantis

Tale duci natura decus largita futuro est.
Quã bene cristata recubant sub casside crines
Quam bene sub torace sedent mauortia corda:
Non ærata grauat uiridem lorica senectam.
Non ualidam grauis hasta manũ: non ilia fulgens
Ensis: & horrificum spargens rumphæa nitorem
Cum rutilare truces conos adamantaqꝫ summo
Vertice uibrantes late diffundere flammas
Aduersæ uidere acies trepidare uideres
Corda manusqꝫ uirũ: tremulaqꝫ in stapede plãtas
Stare laco nescire: ducis præsentia tanti est.
Sicut ubi libyæ per inhospita rura leonem
Iratum uidere feræ: si fidere cursu
Si tentare fugam nequeunt ante illius ora
Deposita cruice iacent: regemqꝫ fatentur.
Nec semel aut uno tantum fugit agnita uirtus
Ista loco: procul europam discurrit in omnem.
Qua premit aerias gallis in finibus alpes
Hyberno Cynosura gelu: qua murmurat æquor
Hadriacum: qua rura lygur saxosa colonus
Exercet mitesqꝫ legit de collibus uuas
Thyrrheno siculoqꝫ madent ubi littora fluctu
Facta ducis celebremqꝫ sonant ora omnia famam
Quid referam uirides annos cum uenit in arma

Pene puer: patrui mores & sfortia semper
Signa sequens: teneras prima lanugine malas
Claudere fulgenti galea tum coepit: & armos
Deliciis rigido positis circundare ferro:
Sicut marmarici soboles primæua leonis
Iam pendēte iuba curuis ubi fortior ætas
Vnguibus & ualidis armauit dentibus ora
Stare nequit: cursuq; feras saltuq; fatigat.
Sic puer ut flagrans picena p oppida fulmen
Transiit: & celeri fregit tot moenia marte.
Non maiora tulit uirtutis signa futuræ
Scypio: cum pauidis tranans pro ciuibus æquor
Attulit in libycam strages & funera gentem.
Quid repetam uictis antiqua pericula boiis:
Scit Derdō Tanarusq; furēs Tanaroq; ppinquās
Eridanus nec nō insubris flumina lambri.
Quid cum uix secum rapuit sua signa Iacobus
Aufugiens: erat ille tamen non segnis: & artem
Palladiam doctus: sumptaq; acerrimus hasta.
Non marius Cimbrum maiori clade furentem
Nec marathon fudit maiori turbine persas
Milciades quando subitis congressibus hostem
Fregit: & ingentem sepiliuit sanguine campū.
Adde fluentinis pugnam pro ciuibus: adde
Flaminiū (poterit meminisse Bononia) martem

Ipse quoq; a gallis magnos sortitus honores
Militiam sub rege diu tractauit & arma.
Quis canat assumptos olim pro rege labores
Quē modo fata p̄mūt: q̄s parthenopæa per arua
Flagrantes referat pugnas: mille oppida mille
Terruit excelsis positas in montibus arces
Postq̄ sidereo moriens Alfonsus olympo
Claruit: & magno coelum repetiuit honore:
Arnus & alphææ meminerunt humida Pisæ
Moenia cum patrio missus de littore miles
Daunius in tuscos magno ruit agmine campos.
Scit quibus immensum traiecit pontibus amnem
Luca uetus qualesq; dedit tuba martia cantus
Scit ueteris Lunæ tractus nymphæq; marinæ
Cum ducis anguigerī stygio caput abdidit orco
Vltrici mors acta manu cum plurima creuit
Seditio fortuna grauem meditata Roberto
Perniciem uirtute nouos abigente tumultus
Et fraudes retegente deo delusa retraxit
Lora dolens: gemuitq; dolos exire latentes.
Bis patriæ laturus opem: bis pulsus iniquo
Sidere uirtuti saltem satis undiq; factum est.
Sēper habet uētos placidū quibus excitet æquor
Aeolus: & nautis cursus fortuna secundos
Inuidet: & crebrum ferit alta ceraunia fulmen

Sed magis excelsæ paruit solertia mentis
Cum seruile iugum Genuæ contriuit & urbem
Egregiam lygurum terra pelagoq; potentem
In pacem antiquam libertatemq; reduxit
Quam tamen ante graui patriæ subiecerat astu
Hoc orbis miratur opus: superare uidetur
Id facinus tam grande fidem: sed uidimus ipsi
Nec tantum liuor potis est abscondere lumen
Classica & armorum strepitus & cornua rauco
Irritata sono contortaq; sulfure saxa
Audiuere procul Cyrne Sardoaq; tellus.
Sicut ubi augustus celsa sub Leucade uictor
Agmina disiecit phario crepitantia sistro.
Non animis tantum fabios ualuisse trecentos
Qui patriæ uallum sese fecere: suoq;
Corpore clauserunt aditus hostilibus armis
Crediderim: nec te combusto Sceuola trunco?
Cum furor Ausoniam nuper mauortius omnem
Subuertisset: opes uenetæ fessumq; lababat
Imperium: uires italæ concordibus armis
In uenetum magnos simul exciuere tumultus.
Arma uiros fractasq; padus sub gurgite lato
Voluit adhuc classes: & adhuc tinnitibus aures
Ferrariæ tantis resonant calcata paludum
Stagna quibus uix ante fuit uia piscibus altos

Sub quibus irato;nabat padus æquore pontes
Nec laudare satis possum:nec credere quemq;
Posse reor nisi qui tantis interfuit ausis.
Non melius rhenũ cæsar Rhodanumq; sonantez
Edomuit:rapidum non sic augustus Araxem
Ferre iugum docuit:ripisq; adiungere ripas.
Heu quantos luctus illis quot sæua diebus
Funera sollicitæ rapto pro pignore matres
Accepere.ferunt athesim per rura cruentum
Isse diu ripis toto moerentibus anno.
Ipse etiam uitreis qui pascua diuidit undis
Mintius accepta uariauit cæde colorem:
Sanguineumq; bibit mixto cum puluere rorem.
Solus martis onus tanti furiasq; Robertũs
Sustinuit:solus tantos compescuit ignes.
Nec tantum Cocles nec tantum Curtius umq̃
Moliri potuit.ueteres sua sæcula laudent
Nostra suis etiam non sunt fraudanda trophæis.
Hic quandoq; moras Fabii quandoq; furorem
Cæsareum simulans uario stratagemate uictor
Italiæ sese ingenti preficit honore:
Communemq; hostes ipsi fecere magistrum
Militiæ nec eos puduit discedere ab armis:
Et pacem petere & palmam prebere Roberto
Credimus officiis olim longæua daturos

Signa triumphalem uenetos ingentibus arcum
Nam penes hos uiuit priscæ uirtutis imago
Et ueteres æquant regnis crescentibus annos.
At nunc romanas arces gentisq; latinæ
Regna quibus quonda; totus nõ obstitit orbis:
Et uiolata sacri deffendit iura senatus.
Vultorem hunc omnes assertoremq; salutis
Asciuere suæ. populi quos Brucia tellus
Quos garganus alit Marsi fortesq; sabini.
Et locri quos ut fama est inuisa ryrannis
Compulit indignam bellis auertere sortem:
Et diomedæi ciues Dauniq; nepotes:
Lucani calabriq; omnes: atq; hernica saxa
Vno omnes clamore uocant: unoq; Robertum
Ore petunt. altis præruptæ collibus arces
Auxilium uento explicitis insignibus orant.
Ipse per hostiles latii modo fulminat agros
Parthenopẽ cumasq; petẽs. Cataphratta sequunt̃
Agmina. iam Clanium magnus iam pulsat acerras
Clangor: & ingenti trepidat eampania motu.
I. decus Italiæ tantoq; accinge labori:
Præteritisq; nouam meritis hanc adiice laudem.
Quam delere sequens annis labentibus ætas
Nulla queat: quæ coelo ipso scribat ur & astris
Parce tamen miseris: nec te fortuna superbum

Efficiat:casu uirtus dominetur in omni,
Sed quibus antiquæ laudis te heroibus æquem
Ausoniæ custos & sæui gloria martis
Nescio.nam paucos horum syncæra coronat
Fama uel unicolor probitas sed crimine uirtus
Multotiens offensa cadit:mutatq; colorem
Virgineum.ceu cum terrenam Cynthia nubem
Intrat:& ammisso perdit sua lumina phoebo
Cæsar & edomito laudem foeliciter orbe
Sic meruit summum uiolata turpiter urbe
Dedecus:atq; fauis taxos iniecit amaras
Adde q̈ e magni templo iouis impius aurum
Sustulit:& patrio maculauit sanguine dextram
Tu uero patriam seruas:limenq; paternum
Exulibus reddis quos non sententia legum
Sed liuore furor tinctus fugat herculis instar
Ad commune bonum genitus. Tu tēpla deumq;
Eximiis oneras donis.lebentia multo
Restituis delubra situ:tua dextera nulla
Cæde madet:fuluumq; tibi non imperat aurum:
Hanibali uero clades preconia nostræ
Magna ferunt.sed foemineis qui uicerat omnes
Vincitur illecebris:partosq; offuscat honores.
At tu blandiciis rigidum muliebribus ensem
Et celeres preponis equos:ignaua perosus

Ocia continuis robur ſudoribus auges.
Sed neqꝫ tu libycam miti ſub pectore claudis
Perfidiam: Tu namqꝫ fidem tu foedera ſeruas.
Decolor emathii regis canit India nomen
Perpetuum: ſenſit celebrem Taprobana famam
Terra iacens noctes ubi ſol facit igneus æquas
Sed tamen ille graui quotiens erat excitus ira
Læta cruentabat turpi conuiuia cæde:
Atqꝫ furens aliquem comitum mucrone petebat.
At tua tam grauibus non æſtuat ira procellis.
Nam ſubitos innata premit prudentia motus:
Et cito ſideream ſpargit clementia frontem.
Vnus adeſt cui te ſimilem tua lactea uirtus
Efficit: & nulli probitas obnoxia culpæ.
Scypio: qui tanto foelix cognomine nunꝙ
Criminis illuſtres maculauit labe triumphos.
Fama facit uos una pares uos unus honeſti
Iuſtitiæ uos unus amor: par cura pudoris.
Vna gubernandi celebrat ſolertia martis.
Adde ꝙ ille mori pauper ꝙ uiuere auarus
Maluit: abiectis opibus ſeruiuit honori:
Mancipium uirtutis erat: quæ ſumma putatur
Solaqꝫ libertas: ſunt uincula ferrea mores
Indomiti: menteſqꝫ iugo ſcelus arcet iniquo.
Te quoqꝫ pompeio patriæ pietatis & æqui

Suadet honor cõferre; uetat graue funeris omen
Si te militia plures & rebus agendis
Aequiperant prisci lectis annalibus æui
Relligione parem tibi non offendimus ullum.
Tu mare tu siculos fluctus & limen Acestæ
Alcinoiq; domos regnum phæacis Olyssi
Phoebeam tu naue Rhodon petis atq; Cythera
Carpathio prætenta mari persæaq; saxa
Tristis ubi Andromade mõstris obiecta marinis
Fleuit; & æquoreo Christi presæpia cursu
Quæris ut horrendi uideas caua saxa sepulchri.
Nec contentus eo Nilum & mẽphitica regna
Transis; & immites arabum progressus ad oras
In iuga uenisti longo panchæa labore.
Cinnama per campos illic & tura leguntur:
Illa niger Nabatheus arat foelicia rura
Et legit ex multa spirantes arbore sucos;
Mox iter ad sancti prærupta cacumiua montis
Vertis ubi duro stilantes marmore guttæ
Diuinũ testantur opus; quia languida morbos
Mẽbra fugant attacta graues. hinc uirginis ingẽs
Gloria cyprigenæ totum uulgatur in orbem
Te maris & terræ fecere pericula sacrum
Hoc iter iste labor summo te ascripsit olympo:
Nec sinit hostiles in te sæuire cateruas.

Quare age romuleos dux fortunate penates
Et latias tutare domos: succurre tuorum
Casibus & miseros siculis a finibus audi.
Vt postq̄ domito florens uictoria regno
Te reducem nobis dederit cū laude triumphum
Accipiens curru uenias inuectus & auro
Splendidus. & niueos uideas sudare iugales
Axe sub aurato sparsis candentibus alta
Circum colla iubis gressusq; audere superbos
Sed frenis parere tamen legemq; magistri
Composito seruare gradu. Descendet ab alto
Limine solenni pompa plæbisq; patrumq;
Cinctus & albenti gradiens in ueste sacerdos
Maximus immēso magnum decus addet honori.
Nec tarpea tibi rupes sed summa petentur
Limina sidereo posuit quæ Roma tonanti
Clauigeroq; patri: uentis ubi cymba secundis
Nauigat in tutos spumosa per æquora portus
Roma coronatus passim per compita funes
Ducet & extenso claudet uelamine coelum
Per celebres aulæa uias suspendet: & omnis
Vicus odorato late spirabit amomo.
Tum tuba pacificos cantus alternaq; reddet
Carmina partitis uicibus tunc tibia dulces
Ad numeros inflabit ebur: totoq; sonabunt

Aethere plaudentes populi sonus oibus idem
Læticiæ confusus erit ruet undiq; magnum
Multisonæ pelagus turbæ. tibi gestiet omne
Limen: & ex alto spectabunt culmine matres.
In uultus conuersa tuos suspensa manebit
Roma diu. talem prisci uidere triumphum
Paulus ubi antiquos macedũ populat⁹ honores
Alta catenatum tulit in capitolia regem.
Sic precor has olim liceat mihi cernere pompas
Et cantare tuas maiori carmine laudes.
Nos tibi uiuenti tantos debemus honores
Sed uitæ maiora manent te dona futuræ.
Quæ dum flagranti cuperem cognoscere uoto
Orassemq; diu superos arisq; dedissem
Candida cum gemitu lucẽtulus orgia flãmis
Ipsa nec ambiguis tandem monstrata figuris
Et miro sunt uisa modo. dum palladis humor
Pasceret ardentẽ lychnum suspensa tenebam
In multã uigilans noctem uix lumina somno
Aspergente graues lætheo flumine sensus.
Siue sopor seu mens excessu capta profundo
Egerit hoc tolli in magnã sum uisus olympi
Sublimeq; dei patriam: quo nubila nostram
Nulla ferunt noctem. coelesti lumine uirgo
Circumfusa caput sacrũ: frontemq; serenam:

Cui fulgens insigne rotæ. cui lucida nubes
Ex humeris prolapsa pedes currebat in imos.
Multimodisq; fluens finibus crispabat amictum
Qualem nulla potest hominum solertia filo
Texere nec uiuos imitans pictura colores
Fingere: dux erat ista mihi: duxitq; per orbes
Aethereos magni monstrans miracula mundi.
Dum ꝓcul a terris quantum se tollit in altum
Pelion aut magni uertex sublimis olympi
Per tenebras noctis mediumq; per aera nobis
Esset iter quædam pallenti corpore formæ
Ora quibus succensa: leues in tergore pennæ.
Vnguibus harpyis similes sine uoce leuarunt
Ingentes alas: rapidoq; abiere uolatu.
Sicut cum magno pascentes agmine corui
Si subito uenator adest nigrantia tollunr
Brachia: & extento fugiunt per inania collo.
Territus heu quænam uirgo teterrima dixi
Turmatim uolitant tenues simulacra ꝑ auras
Hæc referens ibam lateri consertus & armo
Virginis ut pauidi latitant sub matribus agni
Cum truculenta feri uidere lycaonis ora
Tum uirgo duce me nulla formidine pectus
Frigeat. hæc nostro fugiunt exterrita uultu
Agmina. sunt animi tristes quos expulit olim

Sedicio primæua: tenent hanc aeris oram
Perpetuo damnata gelu tenebrosaqꝫ regna.
Hæc loca sunt ubi uulcani longæua uetustas
Credidit arma ioui trifidumqꝫ excudere fulmen:
Hic notus hic boreas habitāt: hic horrida grādo
Hic sonat horrendum tonitru. nubesqꝫ per atras
Fluctuat: hinc imbres; hinc nix hyberna per alpes
Expuitur gelidoqꝫ solum circundat amictu.
Pars terræ uicina magis canente pruina
Et lachrymis uitrei roris stillantibus humet.
Altior hic per quem ferimus uestigia tractus
Aeris æthereæ sentit contagia flammæ
Ardescitqꝫ magis stellis sorbentibus istuc
Ex ima tellure uapor sublatus ab igni
Corripitur. uariosqꝫ facit splendere Cometas.
Hic bolides; lōgæqꝫ trabes; Xiphiæqꝫ; Dociqꝫ
Hic pogon crinesqꝫ micant; & acontius ardor
Atqꝫ alii sicut diuersi uultibus ignes
Sic quoqꝫ diuersa sortiti nomina uoce.
His deus ingentes rerum predicere motus
Venturosqꝫ solet terris portendere casus.
Sicut preterito chalabros cum terruit anno
Fulgor; & ignitis ardens mucronibus astrum.
Mox proferre caput tanti coepere tumultus.
Et teretes aīare tubas; bellumqꝫ per omnem

Ausoniam: & latium Thibris potare cruorem
Tunc ego per rapidos uirgo mihi transitus ignes
Esse potest impune: leues si corpora flammæ
Sic terrena cremant: uirgo rarissima dixit
Flamma nec exurit nec dissipat ore tenebras
Ni congesta uoret terrenæ pabula molis
Ast ubi siccato uires in corpore traxit
Vrit: & illustrem uestitur lumine uultum.
Hæc ait: & celeri flammam tranare meatu
Coepimus. at postq̃ raros superauimus ignes
Constitit. & summo terras monstrauit ab axe
Sic memorãs. Cãpos humiles pontũq; liquentez
Despice conuerso regna ad mortalia uultu.
Aspice q̃ breuibus spaciis humana coegit
Tecta deus. terram pelagus pene occupat omnez
Aequorei spaciosa greges maioraq; longe
Regna tenẽt. in claustra homines angusta redacti
Tam magnos agitãt tã paruo in pectore fluctus.
Illic tota iacet quam si quis sanguine fuso
Sortitur bene credit emi paritura diebus
Gloria uenturis. Romæ quam totus honorat
Orbis ad extremos nomen non transmeat ortus.
Illis tot cædes hominum tot funera campis
Tot lachrymæ tot uoce sonant suspiria tristi.
Si genus humanum saperet: nec inertia tantum

Illecebris captum uitæq; fugacibus annis
Corpora curaret. labentia regna lutumq;
Casurasq; habitare domos & uille puderet
Hospitium quod cuncta sinu coeliq; marisq;
Purgamenta legit: tristes ubi sidera casus
Assiduasq; pluunt infesto lumine mortes.
Cerne ait: & raras intercurrentibus undis
Monstrabat terræ maculas: & euntia circum
Aequora: quæ multis supeminet undiq; tellus
Orbibus: in plures populos diuisa: genusq;
Multimodum: stygiis etiã sub manibus inquit
Esse domos: quæ cũ nos aere somnus opaco
Sopit habent phoebi radios passimq; per urbes
Exercent operas ciues per rura coloni.
Nos illis homines tantum quæ uidimus ipsi
Credimus esse locis sed & hi qui tartara subter
Arua co lunt uestras inquit sub fluctibus altis
Nare pu tant terras: illis contraria certe
Sed non alta magis semper uestigia fertis:
Nam neq; uos illis illos neu credite uobis
Esse suppositos: Spaciis æqualibus æther
Vndiq; circũfert immotis axibus astra.
N ec pars una iacens infra pars altera supra.
Vndiq; terra subest coelo: coelum undiq; sursum
Aspice iã curuũ triuiæ superauimus orbem.

Ipsa sub humenti modo fert uestigia cancro:
Iam terras rorabit aquis: iam nubila coget.
Vix ea finierat. subito conspeximus atram
E pelago nubem tollit mox frigidus aer
Intonuit uentis & tempestate sonora.
Visa prius coeca latuit calligine tellus
Altius apprehenso me preuia traxit amictu.
Hic sonus. hic ingens moto concentus olympo:
Et procul audite mira dulcedine uoces
Lætaqꝫ suspensam rapuerunt carmina mentem.
Tum mihi dux tolle arrectis os auribus: isto
Perpetuum pæana deo modulamine coelum
Reddit: & æterna concordant sidera laude.
Nullus ibi fato locus est tristiue senectæ
Hoc coeleste melos annis mordacibus obstans
Effugat exangues rugas: hæc tanta uoluptas
Non subiit mentes hominum non impulit aures?
Hi sunt æthereæ campi regionis: ad ortum
Verte acies: clarosqꝫ uide terræ immemor orbes.
Aspice quam claro graditur Cyllenius ore
Qui minor apparet uobis: iam surgit: & ipsum
Iam seres indiqꝫ uideut. Quis lucidus inq̄
Ille nitor: cui se croceis aurora capillis
Copulat. & tenui lustrat iam lumine terras?
Quam læto splendore micat: q̄ grata uenustas

Ore ſedet.tremulam dum ſpargit in æquora lucē
Emicat & pulchro gaudet ſub ſidere pontus.
Hæc uenus eſt inqt mea.dux hæc flāma benignū
Porrigit in terras clementi luce fauorem.
Et nunc herbiferis rorem diſſeminat agris:
Nunc aperit flores depaſtaq; gramina campis
Reſtituit:tenueſq; pluit per paſcua nimbos.
Cur fugit in calpen dixi cur fluctibus altis
Fertur ad occaſum pelagus;nec pellitur euro:
Luna uehit ſecum pelagus reſpondit & orbe
Iam cadit ex alto;latiis iam iam occidet oris.
Et remeare fretum;retroq; impellere magnam
Cum ſonitu molem undarum ſpumāq; uidebis
Vorticibus ferri rapidis & currere in ortum.
Rarus eni pulſis claret iam nubibus aer.
Lunaq; p claram diffundit lumina noctem
Terminus hic tenebris;ſterilem nō altius umbrā
Terra leuat: nigros circūfert pallida uultus
Oraq; perpetuo refugit titania gyro.
Et modo ſub pedibus ſuprema cacumina noſtris
Erigit;& medio terras nox humida curſu
Iam tenet:eoos ſurgens aurora colonos
Excitat;& lucem cantu prenunciat ales
Heſperii coenas ineunt;ipſiq; britanni
Pinguibus incipiunt hilares accumbere menſis.

Aſpice q̃ lato ſol circumplectitur ore
Oceanum terræq; ſolum:fugit undiq; lato
Margine:ſed primos iam latior exit ad ortus
Qui mundi neſciret opus ſuccenſa putaret
Aequora & ingenti Neptunum ardere camino:
Lumen ab occaſu ſenſim ſubmittit in ortum
Auroram ueneremq; ſequens. Quæ incendia dixi
Tanta procul uideo flammis ardere cruentis
Ille inquit Mars eſt aſtrum crudele nocenſq;
Terrigenis ſemper morbos & bella minatur:
Iſte per auſoniam bellis ardentibus omnem
Sæuit: & indomito ciet undiq; bella furore:
Quod niſi nos diui quibus hæc mortalia credit
Regna pater ferremus opem: dudum itala tellus
Heu. miseræ cedis grandes ploraret aceruos.
Sed mihi magna mei cura eſt ſtudiumq; Roberti
Quotidie bellis illi comes omnibus adſum
Et cui non poſſum uulnus prohibere ſalutem
Reſtituo deus: iſta meæ dat munera curæ
Et modo mortali furioſa per agmina uultu
Nunc nebulis incluſa feror: duco atq; reduco
Incolumem. Nuper ſtigii de faucibus orci
Illius egregiam ſobolem cui martius ardor
Ignifera glandis malas traiecit & ora
Eripui: medicaſq; manus & pinguis oliui

Pharmacō applicui ꝙ adhuc mea marmora sudāt
Iam sua ligna Charon gaudēs ex æquore nigro
Appulerat ripæ: contoq; innixus acerno
Expectabat hians miseram tristemq; rapinam
Suspice pacificos ignes placidumq; nitorem
Iupiter est depone metus. affabile sydus
Et sacrum uenerare iubar. fulmenq; trisulcum
Neu metuas; alios clemens hic mitigat ignes.
Quāuis tantus eat; tantoq; effulgeat ore
Si tamen accedas placidis te colliget ulnis
Sed caue uulnificam falcem sidusq; malignum
Quod pallere uides tristiq; albescere plumbo.
Hac uia sit; moestiq; senis ne sidera tangas.
Venimus in campos flāmis ubi millibus æther
Ardet & obliquo fulgent animalia circo
In boream conuersa caput. Quur sidera dixi
Clara micant? quis tot coelum fulgoribꝰ implet?
Dantne uel accipiunt ignes aliunde coruscos?
Dixit ad hæc uirgo. coelis essentia simplex
Densior est ignis; flamma quoq; densior aer
Aere neptunus. coeco iacet infima fundo
Terra humiles sortita locos; ubi densior orbis
Sole repercusso splendor uibratur; & astrum
Dicitur. at rari penetrantur lumine tractus;
Non abeunt retro radii, qua plurima iunctis

Limitibus coeunt in eodem sidera limbo
Lacteus efficitur circus: qua lactea fingunt
Vbera iunonis tortos fluxisse per arcus:
Prospice.iam toto pontum sol deserit orbe
Et cum sole caper recto se tramite tollens
Surgit: & ex undis cornu procul erigit altum.
Ausonie iam prima dies: iam summa relucent
Culmina gargani: iam lux discriminat agros.
Vis mouet hos orbes uirgo: qs tẽperat inq̃
Tantæ molis iter: campis ego semp ab imis
Suspiciens tanti motus cognoscere causas
Iam pridem uolui. tales dedit illa loquelas.
Aethereæ mentes quæ corpora nulla nec altus
Accipiunt magni uisu subiere tonantis
Munus id: a prima cum fluxit origine mundus.
Nec labor est illis labor hic sed summa uoluptas.
Cernis ubi phoebus summum iam porrigit orbẽ
Perpetuæ sedes animis motricibus illic
Sed propera. niuei uiden aurea cornua tauri
Præcipiti sub fronte hyades a clune coruscant
Pleiades uernæ. Nobis iam circulus alter
Scanditur. hunc alius curuato limine cingit
Signifer: aut nullæ pingunt animalia formæ:
Nec uarios usq̃ stellarum suscipit ignes.
Lucet enim glaciemq; refert uitrumq; colorẽ:

Crystallicq; tenet nitidos cum nomine uultus.
Hinc sua coelestes summunt exordia motus
Hic alios secum magno molimine uoluens
Raptat: & in boream lentis declinat ab austro
Passibus: & retro sua per uestigia fertur.
Vltima iam nobis regio flammantis olympi
Panditur. & summi monstrat se regia coeli.
Suspice nõ solis radios non sideris ignes
Sed totũ flãmis circunlambentibus orbem
Surgere in immensam tã uasta incendia lucem
Obstupui: sanguis uenas & anhelitus ora
Deseruit. si tot quot sunt modo sidera coelo
Conueniant soles magno par lumen olympo
Non parient: tantũ mortalia lumina cõtra
Non potuere iubar tolli: Contagia uirgo
Corporeæ molis dixit tua pectora tardant
Et fragiles ebetant sensus: ubi liqueris artus
Nõ ferret hæc ingẽs ullũ tibi flãma pauorem:
Pone metus: aude tantos te inferre per ignes
Fide mihi. illæsum summo te culmine sistam.
Hæc ait: & celsam subito me traxit in arcem.
Hic pater immenses regio latissima campis
Plusq̃ noster eat uisus. si dicere fas est
Fine caret tellus ipsi collata sepulchrum est.
Et coeco spelunca sinu: quã lubricus humor

Et coenosa palus diro contristet odore.
Nil maius natura potest: dum conderet orbē
Hic regni caput hic mūdi deus esse cacumen
Instituit: spacium fulgor per mane uagatur
Quantū non oculis quātū nec mente uidemus
Dux oculos defixa solo paulumq; morata
Cerne ait: agnosco magni uestigia Pauli.
Hoc olim stetit ille loco: cū lumine captus
Deposuit sæuum uirus: squāmamq; draconis
Exuit: hac iter est ad nostri limina regis.
Accelera. latus illos ꝓcul aspice campis
Innumeros hominū coetus per florea prata
Ferre coronatas uario diademate frontes.
Et fulgere togas auro gemmisq; coruscas
Scintillare manus. hilariq; incæder e uultu:
Hi sunt purpurei reges qui sacra deumq;
Præposuere opibus: quos detestanda libido
Imperii non crudeles non fecit auaros.
Si tamen aut turpes maculas post fata tulere
Aut iniucundum terrenæ fecis odorem
Sub stygiis lauere uadis: nā flumiua quinq;
Has scelerum labes & regna cathartica soluunt
Ille ferens mitem toto prior agmine uultum
Imperii quondam partem romanaq; regna
Viuus adhuc cessit Christo: generiq; futuro.

Propterea deus hæc illi latiſſima regna
Et toto maiora ſolo conceſſit. & ipſum
Regibus his prefecit: eunt ſpacioſa per arua
Maxima cum dulci miſcentes gaudia riſu.
Ecce gradus in nos omnes & lumina uertunt.
Accelerant: Tantos unq̄ non uidit honores
Roma potens: Viden ad leuam qui lumine claro
Regales. prefert animos. hic parthenopeus
Nuper tenario ueniens: Alfonſus ab orco
Magnanimæ ſaluete animæ: ſaluete magiſtri
Bellorum quondam: quos & terrenus honorat
Orbis adhuc: tantæ ne meo preſtare coronæ
Obſequio quicq̄ potero: ſermonibus iſtis
Compellauit eos uirgo. Tum parthenopeus
Curuato cum fronte genu ſic ora reſoluit
Aetherei ſplendor rutilans & magna ſenatus
Gloria coeleſtis patriæ quæ limem emiſti
Sanguine: cui digitos deus & caput obligat auro.
Cui uiuens addictus eram. parere parati
Venimus: ut dignos meritis reddamus honores.
Sed tamē hic noſtros qſnā nouus aduena campos
Tecum adiit: uiuis ne patent empyrea regna:
Tum ſic orſa loqui uirgo. Rex maxime quondaꝫ
Magnanimiq; ſator regis: niſi noxia primus
Mala parens fregiſſet erant hæc peruia uiuis

Regna. sed infoelix legem scelus attulit istam
Attamen oīpotens cui uult pater atria pandit:
Nec leges aditus omnis clausere: nec ipsum
Latorem uincire queunt. De limine pulchræ
Venimus italiæ: magnos ubi sæua tumultus
Arma parant. uexatq; tuos sors dura nepotes.
Namq; tui proceres regni comunibus armis
Dum mutare iugum longoq; exire laborant
Seruitio. bello illustrem duxere Robertum
Littore de ueneto. Sors est incerta futuri.
Sic mea dux: heros animo non pertulit ægro
Sed placido sic ore sonat. Nos æquora quondā
Vertimus & miseras nimium uexauimus urbes.
Poenituit: poenasq; dedi. Phlegetonte sub alto
Arsimus: & longos ignem portauimus annos
Scit qui uinctus erat lateri Franciscus eodem
Sforcia supplicio quotiens plorauimus una
Blandimenta. dolos. furias & plurima uitæ
Crimina preteritæ. sed nos clementia patris
Atq; tuæ iuuere preces: me nulla cupido
Sollicitat regni: tales cum corpore curas
Exuimus. certent ipsi uideantq; nepotes
Quid leges & iura uelint. ardentia manes
Expectant quos p̄cipites in tartara mittant:
Quos in uincla ferant: cui ferrea uerbera possint

Intentare truci instantes crudeliter ore.
Viderit hæc cui flamma potest ea sæua nocere?
O utinam quantas regni mea pignora curas
Iustitiæ tantas habeant: tum firma manerent
Sceptra; nec infesto resonarent classica cantu.
Sed regni iactura minor, pietatis & æqui
Maxima diuitias aufert & regna uetustas
At uirtus æterna manet; sequiturq; sepultos.
Bella gerant ipsi; uincant quibus ætheris alti
Fauerit imperium, generi meliora rogabo
Fata meo: sortemq; ferant patientius omnem;
Sic ait; & comites nutu assensere loquenti.
Tum mea cæsaream uertens in lumina frontem
Sfortia progenies pacem Erancissus & arma
Doctus: & illustres inter uirtutis alumnos
Inferior nulli dixit Cum ueneris illuc
Quisquis es ad nostrum qui tam foeliciter orbe;
Aduenis insignem iubeas saluere Robertum
Ille mei splendor generis; tantoq; nepote
Lætor adhuc uidi casus uidi illius omnem
Fortunam miserans; sortem iam uicit acerbam
Et potuit grauibus fatis obsistere uirtus.
Ille meos priscum non aspernatus amorem
Seruet ut ante meis gereret cum strenuus arma
Auspiciis dulces mecum dum uiueret annos

Viuat: & huc animi curas iam porrigat omnes.
Sic ait: & uersis ibat iam passibus agmen.
Cumq; recædentem coniecto lumine turbam
Prosequor admirās uiden hūc cui plurima mēto
Canicies dixit Virgo: Bizantia sceptra
Gessit & immensas tulit in compendia leges:
Iustini genus egregium: Theodosius illi
Iungitur: & dextro leuum latus applicat armo
Qui sequitur Traianus erat: quem traxit ab undis
Tartareis magni deus ad suspiria uersus
Gregorii: tantū pietas seruataq; semper
Iura ualent. hi quos hederis lauroq; uirentes
Cernis idumæa signari pectora fronde
Godfridus Caliphæ domitor qui regna recepit
Vsurpata diu: solimasq; ascendit in arces
Turbine cū magno. Veneti ducis inclyta ꝓles
Et sacer in tanto primos Adamurus honores
Agmine sortitus. nitidis Boemundus in armis
Clarus adhuc. Vgo magnus. geminiq; Roberti
Hi simul adiunctis coiere in prælia castris
Per Nicomedis agros opulentaq; regna Niceæ,
Perq; lycaonios adierūt Reblata cāpos
Reblata quæ primos Petro concessit honores
Anthiochi cū iam muros & nomen haberet
Cappadoces. Tyriasq; domos Sidona potentē.

Sub christi misere iugum. Si uicerit hostem
Sceptraq; Parthenopes parere coegerit urbi
Romuleæ longi cum meta recurrerit æui
Hæc in regna feram tota cum prole Robertum:
Diuorumq; thoris addam. gaudebit: & alto
Corde redundantem diffundet in ora uoluptas
Læticiam: cum se circum sua pignora cernet
Ire per elysium: terras oblitus habebit
Castra per æternas gradiens heroica laudes.
Dixerat. his paucis ego longa silentia rupi.
Pande mihi nisi scire nefas ubi rector olympi
Quosue lares habitare solet. nam credimus ipsu;
His altis errare locis: coelumq; tenere:
Dux mea subridens supra deus inquit & infra
Aethereos orbes habitat: sub sole sub aura
Sub tellure latet: sub dite: sub æquoris unda.
Omnia plena deo. nam sicut tota per artus
Corporeos mens una subit sic unus in una
Mundi mole deus: mundo tamen amplior ipso
Tendit in immensum nulloq; includitur arcu
Sphæra deus uiuens: cẽtri tumor occupat omnẽ
Curatura locum nescit: defluxit ab ipso
Orbis: & in magno quicquid concluditur orbe.
Ne durare potest quicq̃ nisi porrigat ipse
Auxiliatricem clementi numine dextram.

Vna tribus uirtus unum tria numina numen
Hæc nouisse satis: debent arcana taceri.
Iam christi natalis adest: coelestia magnos
Agmina conuentus celebrant: discedere tēpus.
Tūc ego: mene graues iterꝝ descēdere ad umbras
Mene domos iterum luteas iterumqꝫ labores
Ferre iubes? ah me tali ne deiice regno
Dux mea: per superos oro per magna tonantis
Sceptra: per hos liceat tecum mihi degere cāpos
Si mortis me dura uertant & ferrea iura
Quid moror? hi fragiles artus in frusta secentur.
O decor o campi dulces o gloria coeli.
Quid mirum si ad regna minus terrena reuerti
Foelices animæ cupiant? Dum talibus oro
In lachrymis nabant oculi. tepidoqꝫ madebant
Rore genæ. dulces urebant pectora flāmæ.
Et suaui moerore labans uix ægra ferebat
Mēbra genu: uotisqꝫ diu flagrantibus arsi.
Tum uirgo. quid si patriæ tibi tota paterent
Atria coelestis? uultu si numen aperto
Si solium magni uideas atqꝫ ora tonantis?
Te tua regna uocant: iterum te terra reposcit
Hoc spolium mortale lutum est, mortalia cōdes
Membra sola: fecemqꝫ suis cum sordibus istam
Ante dabis tumulo q̃ cætera cernere possis

Et nostras habitare domos. Si uillibus inq̄
Me spoliem membris iter hæc regna patebit:
Non ait ætherea nisi quos ex arce uocamus
Huc ueniunt. heu me miserum quem tristia dixi
Fata uocant: iterum uentos patiemur & imbres.
Solicitosq; dies & lamentabilis æui
Durius exilium: si me tam dulcibus oris
Eiicitis: saltem liceat precidere uitam:
Mecum oculos pigrasq; manus & inertia crura
Ferre sat est. hic singultus hic ipsa relinquam
Corda: meas istinc saltem ne excludite curas
Ibo igitur: totosq; dies in funere ducam
Parce metu dixit uirgo. tibi proderit huius
Lucis amor uidisse sinus & limina olympi.
Te minus interea uitæ contagia lædent
Mortiferumq; scelus: nec te tua fata grauabunt.
Et quotiens me cunq; uoles non uoce uocabis:
Velle sat est. adero. Nosti quos ante fauores
Præstiterim: posthac magis experiere secundam.
Hæc ait: & tenuem subito discessit in auram.
Tunc sopor aut aliud fuerit quodcūq; soporis
Ora ferens grauibus mihi sautia pectora curis
Liquit: & ammissi damno tristabar olympi.
Iam superest ut te bellorum maxime ductor
Admoneam non esse tibi consortia tantæ

Aspernanda domus: facilem tutamq; ministrat
Hæc in regna uiam pietas & sacra nitenti
Relligio uestita fide: cultuq; frequenti
Dona deo diuisq; omnes congesta per aras.
Hoc quoq; non nostri tantum docuere priores
Qui Christi lauere suos in flumine crines:
Verum etiam qui uana sacris idola profanis: Idola
Et fragiles coluere deos. Post cymbrica bella
Barbaricus templum. spoliis predamq; recenti
Struxit: & optato Marius sacrauit honori
Bacchus ut eoos uictor penetrauit ad indos
Primitias predæ superis & magna dicauit
Dona Ioui: prisci frondes in templa ferebant.
Primus hic & spoliis aras cumulauit & auro.
Scypio cui nomen deuicta Numantia fecit
Templa dedit superum patri: Marcellus eidem
Gallorum ducis exuuias. Agrippa superbis
Porticibus: grandiq; deos testudine clausit.
Innocuæ paci molem rex Flauius altam
Tullus ab albanis rediens saturnia templa
Condidit. at Scaurus menti: post arma Camillus
Gallica delubrum famæ. Sed maximus omnes
Constantinus auos uicit: tot templa per urbem
Tot templis sacrauit opes: uasa aurea: gemmas.
Signa: sacras uestes. Casias & balsama cultris

Marmoreis incisa. crocos. & cinnama ab orbe
Vecta peregrino. Sic te quem longa coronant
Proelia: cui summam totiens uictoria laudem
Præstitit: in superos gratum memoremq; tonãtis
Esse decet. Sicut ueteres iam laudibus æquas
Militiæ: sic te facias pietate priorem.

FINIS.

Explicit panegyris in Robertum Seuerinatem.

FRATRIS Baptistæ Mantuani Carmelitæ theologi ad magnificum comitem Andream Bentiuolum sexdecimuirum Somnium romanum.

m AXIMAE iustitiæ cultor: qui clara parentum
Facta nouis uitæ meritis & honoribus auges.
Vos quibus est diuum dono concessa potestas
Felsineæ gentis patriæq; tenetis habenas.
Ambiguos rerum casus artemq; dolosæ

Sortis & ingenium fallax deprehendere fas est.
Ver non una dies non una reducit hirundo
Sic neq; solertes breuis experientia rerum
Fert animos: uigilans prudentia surgit ab usu
Multiplici: sicut de mille coloribus iris.
Hac sine nil tentare boni nihil utile rector
Consultare potest. æquas prudentia leges
Et placidæ pacis mores cōponit: & omnem
Militiæ martisq; uiam: parit ipsa triumphos:
Ipsa giganteas uires prostrauit & altum
Demolita caput solymo Dauida iacentem
Sustulit imperio: & regni decorauit honore.
Propterea a magno tantis Agamemnone curis
Nestor ab Adrasto uates quem prodidit uxor
Quæritur: in phrygios astu cordatus Olysses
Plus potuit q̄ marte ferox & uiribus aiax.
Euentus igitur rerum causasq; tueri
Atq; uices uarias & coeca pericula sancti
Est rectoris opus: quo se patriamq; salutem
Seruet: & ad fragilem ueniat cum laude senectā.
Id meditans extrema ducem quæ fata Robertum
Oppressere canam: trepidæq; horrentia noctis
Somnia lugubrem quæ prædixere tumultum.
Taliter humanas deus ad coelestia mentes
Contemplanda uocat: terrāq; infestat ut altum

Aethera quæramus: ratione carentia prono
Quæ uultu pascuntur humum: mortalia supra
Nil sperare licet: nobis domus ultima coelum.
Nec minus est dæmens rerũ qui in uortice tãto
Vult regem q̃ qui in medio putat æquore portũ.
Sed iã moesta grauem referant in somnia casum.
Igna molorchei fugiens accensa leonis
ſ Sub qb⁹ occursũ triuiæ idignat⁹ & ũbrã
Palluerat Titan curru pulsabat anhello
Virginis icariæ limen: uersisq; redibat.
Pronus in autumnũ radiis: cum tristia langor
Nescio qs mihi corda premens & lumina toruis
Nubibus inuoluens frontem contraxit opacam.
Moestus & ignorans causam moeroris inertem
Conabar reuocare iocis in gaudia sensum.
Nulla erat ignoto presens medicina dolori.
Multa dies & multa dabant suspiria noctes.
Quotidie absumptis crescebat uiribus ardor
Cordis: & obscuro uultũ pallore iacentem
Polluerat uapor egrediens acherontis ab unda.
Lux ierat: nigrisq; aderat nox humida pennis.
Membra toro posui curas ut somnus inanes
Pelleret: & mentẽ requies compesceret ægram.
Turbida imaginibus surgũt in somnia diris:
Concutiturq; graui gelidum formidine pectus.

Territus exilio: nocte[m]q[ue] umbramq[ue] silentem
Horresco aspiciens: reseransq[ue] cubicula solus
Egredior memoriq[ue] putans crudelia mente
Somnia suspicio coelum flammasq[ue] micantes:
Atq[ue] malum nostros uerti precor omen in hostes
Pallidus obscuro surgebat Iupiter ore:
Moestaq[ue] nec solitum referens aurora decorem
Per nimbosa ægram fundebat nubila lucem.
Horrendumq[ue] sonans dextra cum fulgure fulmē
Intonuit subito: tempestatemq[ue] fragosam
Turbidus hyberno boreas uoluebat ab axē
Tunc audire uirum uoces lituosq[ue] tubasq[ue]
Armaq[ue] & hinnitus acres sum uisus. equorum:
Et graue frigenti murmur ueniebat ab arcto.
Attonitus quid tanta ferant portenta per auras
Dum reputo: curis iterum lentoq[ue] sopore
Opprimor: & tepido cogor dare membra cubili.
Procubui languens: & mox ut lumina texit
Matutina quies: umbras incedere tristes
Aspicio: & quendam canis altoq[ue] uerendum
Ore senem sese lateri coniungere nostro.
Ardua frons sed tristis erat: miserandaq[ue] mento
Canicies. atro conspersi puluere crines.
Crispatæq[ue] genæ & uisu. caua lumina toruo:
Qualia cum multas inter suspiria noctes

Egerit:atq; diu somni contabuit expers
Aeger habet:gelidæ nares:exanguia labra.
Et facies squallore iacens:confectaq; turpi
Ora situ:quales longi post carceris umbram
Esse solent bello capti:uel tristia quales
Cum gemitu ueniunt natorũ ad busta parentes.
Ferreus ambibat lumbos atq; ardua torax
Pectora.delapso cingebat eburnea ferro
Armatũ uagina latus.signata cruentis
Ora notis:ambæq; manus & pectus anhellum
Talis erat qualem Aeneæ se maximus Hector
Obtulit in somnis:patrios cũ flamma penates
Iam raperet:captamq; dolis iam cerneret urbem.
Effigies herois erat:qui fortibus armis
Inter mille uiros pugnãs post plurima tandẽ
Funera:post cædes hominũ dum cædere nescit
Dum renuit dare terga fugæ:confossus iniquo
Sidere procubuit super altæ stragis aceruos.
Territus aspectu primo:tandemq; resumptis
Viribus o tanta qui te sub imagine dixi
Nocte refers coelo ne uenis an missus ab orco?
Ille gemens tristi duxit suspiria uoce.
Atq; oculos misero attollens & brachia gestu
Ne trepida dixit Christi Mariæq; sacerdos
Ille ego quẽ tantis ornasti laudibus olim

Moenia dum peterem coelo romana sinistro.
Ille ego qui uiuens gessi tot bella Robertus
Inter equos inter lituos nutritus & arma:
Stirpe seuerinas: crudam doctissimus artem
Militiæ: & casus uadens animosus in omnis.
Huc mea me uirtus huc me fortuna redegi.
Magnanimi postq̃ ducis infoelicia fata
Talibus accepi dictis: exorta repente
Corripuere animum rapidis incendia flammis.
Et uelut ardenti glacies cum liquitur igne
In lachrymas fluxere oculi: pronumq; lacertis
Complectens heroa piis: o maxime dixi
Militiæ pater ausoniæ: quem bella gerentem
Barbara contremuit totis germania campos
O ueneti tutella soli, gentisq; latinæ
Præsidium commune malis ne regna paterent
Itala barbaricis iterum ne Rhenus & ister
Ausoniæ populentur opes tua pectora uallum
Inuictis fecisti animis. o æterna tuorum
Gloria: si mortale potest occumbere corpus
Immortale manet uenturaq; sæcula nomen
Vincet: & accipient laudes post funera semper
Incrementa tuæ: Nostris antiqua diebus
Te duce surrexit uirtus. o clara potentum
Sforciadum soboles. auris uitalibus ergo

Non frueris: nec uiuis adhuc: cruor iste tuis ne
Fluxit an alterius crudeli uulnere membris:
Ausane barbaricæ gentis manus impia tantum
Ille suum dixit finem mea fata tulerunt:
Et mens coeca prius de tristibus eruta claustris
Iam uidet æternam facta caligine lucem.
Fata dei consulta uoco non ætheris astra:
Quæ quiuis aliquas habeant in corpora uires
Cuncta tamen dominũ moderatorẽq; sequuntur:
Et nihil attentant si non uidere tonantem
Assentire operi: nutuq; fauere secundo.
Non secus ac ualidis harpe comprehensa lacertis
Non alio torquet nisi quo manus egerit ictum:
Tanta hominũ generi impietas tã noxia mens est
Vt coelo dent iura dei quasi cymba per undas
Sponte sua scopulos fugiat sine lege magistri:
Et quasi per campum uoluat se biga patentem
Automedonteæ gradiens sine uerbere dextræ.
Præsidet ut summa uigilans in puppe magister
Ostenditq; uiam proræ sic solus ab alta
Sede deus tantæ cursus & pondera molis
Temperat: ex primæ motu uertiginis: horæ:
Ex horis nox atq; dies: ex nocte dieq;
Lunigenæ surgunt menses: ex mensibus anni:
Lustra & olympiades nemoris de nomine dictæ

Et quæ contuplici uoluuntur sæcula cursu:
Chiliadesq; cadunt: quarum iam quinta recessit
Sexta citis uectata rotis per inane iugales
Ad medium iam cogit iter: mundiq; senectam
Ducit: & alterius uitæ prænunciat ortum.
Hinc hominum deus ætates hinc tempora rerum
Hinc spacia hinc uitas animantũ & fata gubernat.
Ipse meos fregit ne sim miser amplius annos:
Communemq; piis fecit cum manibus oram.
Elysium dixere olim: modo dicitis hortum.
Sed uos ista latent. At cur si læta recepit
Te regio dixi placidaq; in pace quiescis
Ad quam longa piæ mittunt suspiria mentem
Te modo lugẽtem misera sub imagine monstras:
Vt genus ostendam mortis respondit: & ipsa
Vulnera quæ accepi pugnans in marte supremo.
Sic quoq; post uictos manes spoliataq; regna
Ditis ab obscuro Christus remeauit auerno.
Namq; cicatrices manuum laterisq; cruenti
Rettulit: unde fides omnis titubantibus orta est.
Tum sua membratim moestus similisq; dolenti
Vulnera detexit tepidum sudantia rorem.
Vnum leua manus qua flectere lora solebat
Sub iugulo torax unum perfossus & unum
In subito martis facies acceperat ortu.

Traiectumq; latus iaculo: traiectaq; terga
Sulfereæ stridore pilæ: crurisq; sinistri
Truncus iners plumbiq; genu feruore caducum:
Sed grauius quo uocis iter præcluserat hasta
Hasta uenenato penetrans caua guttura ferro.
Dic age dic inq̃ quando te numina lætis
Accepere locis reducem licet omnia fari:
Et casus audire tuos extremaq; fata
Quis furor armorum quæ tanta licentia ferri
Te rapuit: quæ te curæ tenuere cadentem:
Cogimur o uates inquit parere: sed urgent
Auroram titanis equi teq; orgia poscunt
Sole nouo quibus applaudens lætatur olympus.
Expediam paucis igitur. Vicina Tridento
Castra sub alpinis rapidi trans fluminis amnem
Verticibus qua curua sinu conuallis opaco
Flectitur: & paruæ suspectat moenia Petræ
Constiterant: uerum obiectu quia montis iniquo
Vnda per angustas fauces & marmora labens
Sæpius obstabat nobisq; sæpius acto
Ponte fuit sternenda uia: & natura locorum
Inquirenda prius summisq; adeunda periclis
Barbara gens. & castra solo metanda fideli.
Vltimus ingenti rerum discrimine nobis
Pons texendus erat. nouus explorator ad agros

Quæritur hostiles: nostra ad tentoria lecti
Conuenere duces italæ pudet ædere gentis
Dedecus: ex tanto heroum meus agmine solus
Lucius a patriis laribus qui nuper inermis
Venerat: est ausus dubios inuadere casus.
Ipse datos igitur comites ortatus & armis
Strennuus assumptis iter est ingressus: & alta
Nocte senescentis tacito sub lumine lunæ
Per latera abrupti scandens asperrima montis
Præteriit positam summis in cotibus arcem:
Subiectosq; iugo campos intrauit: & oram
Dum legit: ecce procul telis lucentibus hostes
Aerea de rupe uolant: nox pallida crebro
Lumine sintillat resonantq; tonitrua glandes.
Lucius immotis animis & pectore forti
Obuius it: bifidoq; petens certamine turbam
Aedidit horrendam stragem: ripasq; sonantes
Fluminis & uallem Herculeo iam uicerat ausu
Cum procul audimus uictricem classica cantũ
Aedere: collapsas generi uictoria mentes
Extulit: extemplo iratæ uada nauibus undæ
Rupe sub excelsa infensiq; ante ora Bisegni
Aggredior: trabibus quernis & robore secto
Fit uia: turmatim pedites equitumq; cateruæ
Spumantes onerãt fluctus: cymbasq; natantes:

Et iam transmisso campis fatalibus amne
Constiteram uoti compos adituq; reperto
Lætior. heu quotiens ridet fortuna cauēdum est.
Altius: ingentes uoluebam pectore curas.
Iamq; tridentinas arces rhenumq; putabam
In uenetum misisse manus: Nec uota fuissent
Irrita: ni sors dira meum aduersata laborem
Dum properant tranare acies: exercitus ante
Quam simul hostiles totus penetrasset in oras
Compositum rupisset iter: Disiecta furenti
Vortice compages pontem submersit: & unda
Conuulsas rapuit per saxa immania puppes:
Iamq; dies phoebi radiis accensa calebat:
Ardentiq; cauam conuallem accenderat æstu.
Hæc erat illa dies: sæui qua iussa tyranni
Spreuit: & appositum uicit Laurentius ignem
Omine prostratæ mentes & corda meorum
Contremuere. uident ripis & flumine castra
In partes diuisa duas: uia nulla relicta est
Subsidio: uia nulla fugæ. sic numina coeli
Sic superi uoluistis. eram de rebus agendis
Ambiguus: uolui retro uestigia ferre:
Contractisq; iterum pontem instaurare fasellis.
Mox noua cura subit: locus amne & mōtib⁹ altis
Tutus erat: solus gelida restabat ab arcto

Faucibus angustis aditus: quē claudere fossa
Præcipiti instituo: subitis ne incursibus hostis
Aduolet: & pauido trepident ne castra tumultu.
Sed tentare nihil licet aduersantibus astris.
Ecce procul nimbos & puluerulenta per auras
Nubila conuolui aspicio attonitumq; reuerti
Præsidium: & ruptis incustodita relinqui
Claustra uiæ ordinib⁹: peditesq; relinqre parmas
Perniciq; uagos dilabi ad flumina cursu.
Quis pauor exclamo comites quæ ignauia tantū
Dedecus hoc infert: hodie uel uincite mecū
Vel simul oppetite. & uitæ preponite laudem.
Non est mos itali uobis dare terga: sed hostem
Quærere: & in pugnas animis p̄stantibus ire.
Hic Marius paruo fortem molimine cimbrum
Fudit & ingenti preda ditatus & auro
Miles ad ausonios scythiæ tulit arma penates:
State. qd ad rapidum morituri accuritis amnem.
Non est cum superis bellum: mortalia contra
Pectora mortales pugnant. hunc sæpius hostem
Vicimus. & nostra hæc totiens hausere cruorem
Barbaricum: tot millia misimus orcho:
Venimus ad Rheni fines: arcemq; Tridenti
Cernimus. extremus labor hic. in limine semper
Acrius est certamen. ubi est de limine pulsum

Præsidium trepido domus exanimata pauore
Concidit. & prohibet dextras: & porrigit arma.
Sumite tella uiri: mecumq; in bella redite.
Hic animis opus est: fluuium superare uel hostẽ
Cogimur. hæc nobis est irremeabilis unda:
Hanc aciem penetrare leue est. ego primꝰ in istud
Agmen eam: sed uos animos firmate labantes.
His excita uelut achuri spirantibus auris
Fax accensa micat uirtus: clypeisq; resumptis
Se glomerant referuntq; pedẽ: dant classica cãtũ
Terribilem cuntumq; manus cõplexa trabalem
Tendere in occursum totis conatibus ardet.
Iamq; tridentinis ingens de rupibus agmen
Euomitur: totisq; sonat germania campis.
Quadrupedant instructæ acies absconditur oĩs
Campus. & obscuris coelũ cum nubibus auster
Sibilat. inspicant cuneos alasq; bifrontes
Instituunt. longoq; abeunt duo cornua tractu.
Tergora tensa crepant: tremulis hinnitibus aer
Clangit: & ignitæ uolitant ut fulmina glandes.
Corda repentini terrent mortalia casus.
Præsertim nouitate loci cum nescia turba
Qua scit iter nescit: positis cũ se undiq; claudi
Autumat insidiis: longo me ortantur amici
Colloquio seruare animas: & parcere ferro.

Tunc esto seu fuerit coeci uiolentia fati
Seu uirtus, quid foemineis me obtunditis inq̃
Suppliciis: didici nullo trepidare tumultu
Martis & armorum. non sum fugiturus: abite
Quos horrere facit duræ præsentia mortis.
Hic hodie mihi uicēdum uel morte cadendum.
Hæc ubi dicta ferox adeo certamen. & hostes
Innumeros contra paucis comitantibus altum
Cornipedem immitto: fragilles cōcursibus hastæ
Dissiliunt: uolitantq; leues per inania trunci.
Educti radiant tremulis splendoribus enses
Sintillant galeæ: crebris sonat ictibus aura
Vt cum dura salit crepitans per culmina grando.
Iamq; manus & tella rubent: celer omnibus adsū
Dux & miles opem fessis atq; arma ministro
Huc illucq; uolans ut pignore Tigris abacto.
Et socios acuo uerbis: ex aggere nostri
Trans atesim clamore iuuāt: atq; irrita mittunt
Spicula in aduersum non peruenientia littus.
Cuntantes in bella uoco. sed segnia uindex
Corda deus nostris fecit gelidumq; timorem
Misit in ausonias mentes: imisq; medulis
Torpor inhærebat. soliti superare fugantur
Italidæ: pauloq; meis qui ortatibus ante
Rettulerant gressum a fluuio mirabile uisu

Vincere cum possent animas in flumine malunt
Linquere. & ignauo pereunt in gurgite fato.
Excrucior: coquit impatiens pudor iraq; pectus.
Vix potui retro paucos prece flectere longa.
Cum quibus obiicior telis: iterumq; repello
Teutonicos: & cæde graui compescimus hostez
Deseror a sociis iterum. solusq; resisto.
Vulneror: & iaculis acies me millibus urget.
Vix elapsus eram medio cum in gurgite uidi
Difficile impelli cymbam aduersantibus undis.
Et me sollicito nutu & clamore uocabat
Portitor: atq; istis proprior iam uocibus inquit
Dux miserande tuo nunq̄ sine milite uinces.
Nonne uides: non est tuus hic exercitus. isti
Auxiliis quorum fidis uillissima uulgi
Congeries non sunt soliti tot spicula ferre:
Sed iactare cubos: pugnamq; lacessere pyrgo:
Differ: & hæc animosa tuis certamina teq;
Militibus serua: tali me nauita a pacto
Sollicitat: fugiamq; grauis fata aspera pugnæ
Supplicat: At paucos comites in marte reliqui
Turpe ratus summis iterum me offerre periclis
Est animo furor & casus tentare supremos.
Interea largus duplici de uulnere sanguis
Ibat: & exaustæ fugiunt cum sanguine uires.

Barbarus ex omni nostros ad flumina campo
Compulerat: fatum duplex & martis & undæ
Nos p̄mit. o comites dixi quo feruida uirtus
Quo laudum discessit amor? cur pectora tantos
Concepere metus? & cur non uincere uultis?
Nonne hostes quoties animis & fortibus armis
Egimus: oppressi bello iacuere cruento?
Vndiq; barbarico rubet omnis funere campus
Nostrorum gladius paucos absumpsit: in undis
Imbelles misere animas germanicus audet
Cum nostros trepidare uidet si uertimus ora
Si pauci comitent̄: agam hoc de margine turbā
Præcipitem. dictis equites animantur: & hastas
Corripiunt: galeisq; uolant in prælia clausis.
His adiutus equum stimulis in bella ferocem
Sollicito: & qua densa magis certamina feruent
Fulmineo cursu irrumpo. germanica cædunt
Agmina: cæduntur magnis clamoribus hostes
Turba ruit. crescit strages miseranda uirorum
Non aliter q̄ cum falcem per gramina curuam
Messor agit: positis truncæ ceruicibus herbæ
Procumbunt. alii pedibus calcantur equorum.
Cornipedum super arma labant uestigia: præceps
Fertur eques: figitq; truces in puluere conos
Sunt qui disrupto manibus fumantia uentre

Intestina gerunt. quosdã dum uellere tentant
Ossibus hærentes hastas nouus obruit ictus.
Impulsu plæbs multa ruit: sub mole cadentum
Plurima turba perit: clauso nec anhellat hiatu.
Puluerei lucem inuoluunt & lumina nimbi.
Attonitæ clamore aures: madet omne cruenta
Cæde solũ: maculatq; fluens cruor arma manusq;
Arma armis collisa crepant: pelluntq; trahuntq;
Tela uiri. sæuit mauors: & plurima mittit
Ad miseras lamenta nurus: & nuncia tristes
Euersura domos desolatura parentes.
Ardet ut ingrediens tonsos uulcanus in agros
Cum stipulas uorat arẽtes: boreæq; iuuatur
Flatibus: & prono cum se uaga uertice flamma
Porriget: & multo depascitur arma fragore.
Armigerum procul aspicio cui marte furenti
Sanguineo ualidaq; manu dura arma mouenti
Barbara cornipedem chalabrũ perfoderat hasta:
Ipse ibat pedes ære grauis: feror ocyor aura:
Compelloq; uirum & iubeo uestigia sistat.
Dũ loquor hostis adest & equo ɔtorquet ab alto
Telum in me frendens: meq; in certamina poscit.
Congredior: capuloq; tenus clamantis in ora
Ensem adigo uitãq; uomens cũ sanguine corpus
Pulsat humum: moriensq; cauo singultit hiatu.

Quuadrupedem morsu rodentē frena superbo
Atq; indignantem domino parere latino
Magnanimo comiti traddo: atq; insuper addo.
Chare comes uariis mecum iactate periclis
Tempus adest fatale mihi: mea funera cerno:
Nec mea defferri possunt iam fata: dehiscit
Iam latus: & sæuum strinxit pcordia uulnus.
Sed neq; me mors ista grauat: sat uiximus: ætas
Nostra quaterdecimi transit confinia lustri.
Si miseræ paucos uitæ deus adderet annos
Non tñ auferret mortem. necis oibus æqua
Conditio: & capulo semper uicina senectus.
Adde q hic claro casus duce dignus: & inter
Tela uiro forti uitam deponere pulchrum est:
Nec cædes me tanta iuuat: nec more ferarum
Rimari cupio crudeli uiscera dextra.
Pellere uim ui iura sinunt. & uulnere uulnus.
Ipse deus qui lora tenet uitæq; necisq;
Viderit an melius caput hoc seruare uel hostem:
Sed te per superos oro: longæuaq; nostri
Iura sodalicii nostras ex hostibus istis
Relliquias auferre stude: patrioq; reconde
Me tumulo. his dictis iterum pugnare paramus.
Ecce comes quondam meus & nutritus in armis
Mecum sforciacis conto traiectus acerno

Protrahitur fugiente anima ũultuq; supino
Sanguineum uerso ducens in puluere sulcum
Lora traho: & tristem casum miseratus amici
Alloquor exanimem. Foelix cui numina tantum
Præstiterint: ut post ualidæ facta inclyta dextræ
Finiat illustrem cita mors & splendida uitam.
Fata ferant mihi funus idem: muliebria plummæ
Membra decent: acres animi durataq; bello
Corpora non optant nisi factam uulnere mortem.
Chare uale comes: ante diem q̃ sidera claudant
Suspicor elysio tecum me in limine cernes.
Sic efatus agor pernici in prælia cursu.
Aedimus immensam stragem: nec ferrea nobis
Tegmina: non densæ possunt obstare cohortes
Et iam terga dabant hostes: gens barbara toto
Cesserat ex uallis circo: cum ferrea lauam
Glans ignita manum feriit: mox altera tergum
Perculit. elapsis sonipes iam liber habenis
Ibat: & obscura sensim mihi lumina nocte
Mors umbrabat: equus spumans æstu atq; labore
Victus ubi prospexit aquas se misit in amnem
Nec rectoris habens legem procumbit in undis
Et me semianimem sternit: sepelitq; sub alto
Gurgite post multos uitæ mortalis honores
Si posui afflictos ui ferri & fluminis artus.

Mors tandem: totiens aliis illata recepit
Me quoq; : & accepta cessauit anhellitus unda.
Altera lux aderat: cum plæbs germanica lugens
Affuit: ut uita functos transferret in urbem:
Me quoq; dum præde cupidi scrutantur arenas
Et torrentis aquas unco rapuere tridente.
Agnouere ducem: & spoliis lætatus opimis
Barbarus elatum tulit in sua moenia corpus.
In risus abeunt gemitus in gaudia transit
Luctus: & insigni feror ad sacrata triumpho
Limina sublimis uigili: condorq; sepulchro.
Exitus hic uitæ. fuerit quæ cura cadenti
Quando audire: libet: nec me narrare pigebit.
Prima fuit mihi cura deus. manibusq; uidebar
Ante coronatum spinis & sanguine regem
Supplicibus ueniam & sedes orare quietas
Miratusq; mihi nullos in morte dolores
Nulla dari tormenta manus ad pectora iunxi.
Tum mihi natorum fuit & consortis imago
Ante oculos: patriq; omnis astare putabam:
Et generum: qui nocte omnem explorauerat oraȝ
Strenuus: & nulli bellorum laude secundus.
Bentiuolosq; duos: unum cui felsina primum
Pro meritis patrum atq; suis concedit honorem:
Cuius amor q̄q̄ solitum quandoq; nitorem

Perdere ſit uiſus tamen alto pectore nunq̃
Fluxit: & Andream: cuius ſi munere uirtus
Sit donanda pari tellus non ſufficit omnis.
Tanta fides talis pietas mortalia tranſit
Præmia & æterei partem ſibi poſcit olympi.
Attonitus fixis oculis preſſaq; manebat
Voce Refrigerius: nec diſſimulare dolorem
Iam poterat. uidi lachrymas: ſuſpiria uidi.
Et dolui tantos hominem ammiſiſſe labores.
Hos inter moriens natis dare pauca uidebar
Languenti mandata ſono poſtremaq; uerba.
Sic memorans mea progenies fortiſſima bello
Pectora: qui prius eſt uſus uitalibus auris
In fatum prius ire decet: qua uiximus æquũ eſt
Arte mori. uobis famã nomenq; relinquo
Perpetuum. mea dent uobis ueſtigia legem
Viuendiq; modum. poteram diſcedere ab armis
Tutus: & auecta fluuium tranſmittere cymbam
At ſeruanda fides uetuit producere uitam.
Tanta fuit ſemper Veneti mihi cura ſenatus
Tãtus amor ſemper melior mihi ſanguine uirtus
Viſa. nec Adriacum potui niſi morte leonem
Linquere: nec moriens linquo. poſt ipſa iuuabo
Funera ni uires animo ſenſumq; negabunt
Numina. uos illi ſi quid ſuprema parentis

Iussa ualent: si quid pietas: succurrite totis
Corporis atq; animi neruis: & barbara uestrum
Robur ab ausoniis auertat finibus arma.
Viuite concordes. fraterni nominis auctor
Explicuit quanto conuerti foedere debent
Quos natura pares e sanguine fecit eodem.
Militat in bellis amor: est in pace uoluptas:
Arma dabit pietas & inexpugnabile uallum
Rebus in aduersis: erit & mihi grata sepulto.
At tu care puer grai cui nomina regis
Indole qui tanta fortes ascendis ad annos
Germanas matremq; pia complectere cura.
Viuite foelices. æterno lumina somno
Iam mea calligant: mors occupat ora ualete.
Sic fabar moriens. circunstantiq; coronæ.
Sum uisus prebere manum: lachrymosaq; natis
Oscula & uxori charisq; relinquere amicis.
Mox animus tanq̃ coeco de carcere liber
Strenuus emicuit. patuere latentia mundi
Foedera coelestes licuit cognoscere causas:
Naturæq; uias æternaq; semina rerum.
Tunc uarias risi ambages uanumq; laborem
Scrutari superos coeliq; arcana uolentum:
Tunc ego nescio qua subito ui tractus in altum
Efferor: & tranans auras & nubila coelo

Iam̄ uicinus eram: cū me Catharina beato
Diuum cincta choro ſuperas auexit ad arces.
Lætus & a curis liber mortalibus ibam
Mobilior plummis celeri uelocior euro.
Ipſa quoq; oſtēdens hilari noua gaudia fronte
Sic ait. ille tuus qui ſic accenſa momordit
Corda dolor grauis illa tuæ querimonia mentis
Diluit omne nefas animi rubigine terſa
Te ſtygiis exemit aquis: acherontia clauſit
Stagna tibi: tria pandebat iam cerberus ora
Iamq; aderant miſſi lemures a limine ditis
Qui te precipiti raperent in tartara curſu.
Anguis ut ætatis uicium deponit & annos:
Anguſtū per iter gradiens perq; aſpera ſaxa
Vt panchea ſenex patiens incendia foenix
Ignis odorato renouat ſua tempora ſacro
Sic pietas ardens animæq; gementis anhellum
Pondus ab infecti ſceleris calligine luſtrat:
Nulla magis tollunt concretam februa ſordem
Nulla animi peſtem medicina potentius aufert.
Hic nobis uiden hos coelos qui ſingula uoluūt
Sidera & octauum lucere tot ignibus orbem:
Perſpicuumq; gelu mundiq; immobile culmen:
Hic nobis æterna quies conceſſa tonantis
Arbitrio. nobis toto licet ocia coelo

Ducere:sed claro martis tibi tecta sub orbe
Dat pater.inferius quorsum libet ire licebit:
Altius ire nefas.tua sit cum marte potestas.
Sic ait:& nitidis pulchrum caput abdidit astris.
Est igitur cũ marte mihi domus ampla diesq;
Perpetuus:secura quies:æterna uoluptas.
Hic habitant animæ illustres:quæ fata profanis
Accipiunt bellis:si sit miseratus ab alto
Orbe deus.Christi pro relligione cadentes
Altius admissæ per summa cacumina mundi
Tecta tenẽt:& cuiq; sua est satis ampla uoluptas
Omnia spiritibus coelestia corpora sanctis
Plena.dei coelum domus est immensa:puderet
Amplius his habitare locis:foelicia semper
Vulnera quæ tantis animũ soluere tenebris.
Talibus orandi finem iam fecerat heros:
Atq; nouam tristi spoliatus imagine formam
Sumpserat:& clarus gẽmis radiabat & ostro:
Qualis erat festis gradiens ad templa diebus
Splendidus & multo Salomon spectabilis auro.
Tunc ego qui fuerã casu tristatus acerbo:
Iam positis animi curis tua funera dixi
Non igitur sunt flenda:qbus de carcere longo
Solueris:atq; graues claudis tam fortiter annos:
Vita fuit uirtutis opus:mors gloria coelum

Parte tui meliore tenens. olimq; resument
Corpora uitales fatis melioribus auræ:
Cum suprema dies aderit. tua possidet orbem
Inclyta fama: manet pro te tua clara propago.
Non paridis iaculo: nec ab uno uictus achille.
Nec lapithas inter pateris & olentibus urnis
Occidis: aut diro sicut Tirinthius igne.
Non te foemineo montana betulia sexu
Non tu massagethum tomyris regina fefellit.
Non onus argiuo fregit tibi tempora saxo
Nec: qua morte ferunt persam cecidisse Darium
Dextra seruili fodit tua pectora ferro.
Non in pace sedens armis & fraude tuorum
Captus obis: quali maculauit cæde senatum
Impius in patriam Cæsar: non tincta ueneno
Pocula mortifero sumis: quo sæua tulerunt
Poenum fata ducem. nec tu tua uiscera telo
Ipsa tuo lanias: quæ sors miseranda Catonem
Implicuit: q eum lucis uitæq; puderet.
Nec pauido xerxi similis cũ milite multo
Funderis a paucis: nec iners aut ocia ducens
Rustica ceu libyæ domitor. Si fortibus armis
Si superas animis & uitæ laudibus istos
Dicam alias mortis certe tibi gloria maior:
Nam uelut excelsas altis in cotibus arces

Non nisi ui multa & longo molimine duri
Deiiciunt hostes sic te non misit ad umbras
Vna manus non una phalanx: exercitus omnis
In tua fata coit peterisq; a millibus unus.
Sed neq; te imbelles indi mollesue sabei
Pigmeiue breues rapiunt. uerum accola rheni
Gens durata gelu genus insuperabile ferro:
Quod totiens Romã tũ cum ditione ꝓmebat
Europæ libyæq; urbes Asiamq; minorem
Terruit hi superant parthos: thracũq; furores
Quos martem genuisse ferunt hi spicula torquẽt
Pantesilææa non inferiora securi.
Et iam certa dies tenebras altumq; soporẽ
Ruperat: euigilans uerba imperfecta reliqui.
Visaq; per somnũ tacita mecũ oĩa mente
Suspectoq; metu uoluens sint somnia dixi
Vana precor: sõnumq; ferãt & somnia uenti.
Nec dũ finierã cũ tristis epistola nobis
Nunciat infoelix & lamentabile fatum
Principis o nimiũ dixi ueracia si quid
Sõnia triste ferunt uana & mendacia quando
Gaudia significant: rebusq; inimica secundis.
Scilicet istud erat quod mens presaga malorũ
Senserat: & coeco gemitũ dabat ægra dolore:
Moerebatq; tacens: & tristi pallida nocte

Vt solet hybernus piceis sub nubibus aer
Tantane tam subito uirtus occumbere fato
Tantus honor potuit? Tanta expectatio rerum
Occidit in medio tanti mollimine belli:
O superum metuenda manus. sententia semper
Aequa: sed humanæ nunq̄ precognita menti.
Spes hominum fragilis fortunaq; lubrica uanum
Consilium. sensus ebetes. prudentia coeca
Quot capitur delusa modis? cum læta secundat
Prosperitas seruare modum: frenare u olantes
Nescit mens humana rotas: ardentia flagrant
Vota calet pectus: glescit sine fine libido.
Addit se comitem uotis audacia mendax
Fertq; per abruptos silices ebetatq; sequentum
Lumina ne casum metuant: ubi duxit in altum
Præcipitat. gaudetq; rudi noua murmura uulgo
Ingerere: & subitis orbem terrere ruinis.
Propterea quicunq; loco sublatus ad auras
Constitit illustri: summam non appetat arcem
Ne pessum deiectus eat. Voluere gigantes
Turribus aereis coelos æquare deumq;
Trudere de regno: & rerum ditione potiri.
Sed pater indignans animis opus impulit audax
In latus: & gentem mersit sub mole superbam.
Dedaleos contra monitus puer Icarus auras

Dum seccat & leuibus dum tendit in aera pennis
Non tulit hoc titan caeras ardore liquentes
Soluit: & ammissis periit labor irritus alis.
Amphitrioniadae telis paeantius haeros
Figitur: & spernens habilem gestare pharetram
Sumpsit ab herculeis uulnus laetale sagittis
Occidit infoelix Phaeton dum lora gubernat
Mortali diuina manu. uidisse paternum
Limen: & illustrem phoebi tetigisse quadrigam
Debuit esse satis. nisi mens illecta fuisset
Auricomi splendore patris. curruque nitenti
Tutus erat. finem uotis audacibus ergo
Ponite rectores orbis. quae semper in altum
Euolat & nusquam uestigia figit harundo
Quo magis ingreditur nubes & sidera tanto
Ocyus in terras caput est uersura caducum.
Mitius egrotant si quos temeraria pellit
Ex humili fortuna loco: quos trudit ab alto
Quando nulla quies alia conceditur arte
Tristitiam celeri cupiunt abrumpere fato:
Sed quid flere iuuat mortes: alienaque fata:
Nos omnis domus illa manet. dilabitur aetas
Dum loquor & celeres torquent sua stamina parcae
Quod superest: gelido damus inscribenda sepulchro
Verba renascenti quae a posteritate legantur

Clara seuerinas tua belliger ossa Roberte
Hic habitant: potuit uirtus a morte tueri
Nomen & egregiam mentē: mortalia membra
Non potuit: totū laus est tua missa per orbem
Relligio & pietas animū comitantur in astris

FINIS

FRATRIS Baptistæ Mantuani Carmelitæ theologi ad. D. Falconem Protonotarium cuius beneficio ex omnibus periculis est liberatus.

Carmen

d EBEO (sed curæ prohibent) tibi carmina Falco
Aegraqꝫ mens uariis sollicitudinibus.
Dignus es æterni cui decernantur honores:
Sacraqꝫ solenni conficienda die.
Sicut enim domitis proles Tirynthia monstris
In superum sanctas fingitur isse domos.
Sic ubi fatales lachesis tibi uoluerit annos:
In paradisiacos ibis ab orbe lares.

Et nisi relligio uiuis ea dona nagaret:
Iam tibi lucentes poneret ara focos.
Nec magis adiuuit fessum labor herculis orbem:
Quam tua gentiles prouida cura meos.
Te duce de scyllæ canibus de fauce charybdis
Eruimur: placido perfruimurq; mari
Te duce cum paruo nauis mea remige tutum
Fecit harenosæ per uada syrtis iter.
Nostra Caphareo duce te sub uertice puppis
Transiit. & tyrium qua tulit unda bouem
Et qua septenos uomit unda reciproca fluctus:
Eu boicos inter. Castaliosq; sinus.
Nec potuit nauplus fictis illudere flammis
Nec pauidam cautes corripuere ratem
Te duce cyclopes immania monstra subægi:
Est Erymātheus te duce uictus aper.
Phasides & circes Acheloiadumq; sororum
Carmen & harpyias stymphalidasq; fugas.
Te duce Gerionem & barbara uicimus arma:
Armigeram segetem flammiuomosq; boues.
Te duce nigrantes erebi superauimus umbras.
Et caua tartarei fugimus ora canis.
Te duce seruatæ leges: & iura parentum:
Nostraq; res maius publica robur habet.
Te duce quassatam fulcris melioribus ædem

Et laceram solido struximus ære domum.
Te duce pontificis summi mihi limen apertum
Et sancti patuit regia magna patris.
Sic precor immensi pateat tibi regia coeli:
Teq; suum Christus collocet ante thronum.
Tot meritis unum: quo tangere sidera possis:
Adde: Quirinali limen in urbe dato.
Cur precor a latio soli prohibemnr: an unq̃
In Capitolinas uertimus arma domos?
Non nos progenies senonum: non punica turba
Non sumus hyrcanum: sermaticumue genus.
Itala gentis linguam & mores edocta latinos
Haustaq; de petrum religione sumus.
Cur igitur quotiens Romana reuisere tecta
Cogimur: in propria non licet esse domo?
Da latios Romanæ lares: da cernere thybrim
Da patriæ nobis regna beata tuæ.
Auspice te nobis fas hoc sperare putatur:
Qui regimen cymbæ pontificalis habes
Nos quoq; q cupimus Romanũ extollere nomẽ
Suscipiet facili Martia Roma sinu.
Si fuit Andino mitissima Roma poetæ:
Nos quoq; quos aluit mintia terra feret.
Aeolus es nobis: pelago dominaris & auræ
Da zephyros nostræ: remigiumq; rati

Sic tibi siderei dominam placabis olympi,
Et pluet ætheria iugis ab arce fauor.
Sed propera. longo lachesis iam fessa labore
Cogitat immiti rumpere fila manu.
Post obitum benefacta manent æternaq; uirtus
Non metuit stygiis ne rapiatur aquis.

Ad eundem

SI mea pierius coeuntibus undiq; riuis
Assidue curret totus in ora liquor.
Non potero meritas Falco tibi soluere grates:
Digna nec officiis fingere uerba tuis
Ille satisfaciat qui se contemnere dixit
Nec calicis uilem frigidioris aquam.
Ne tamen ignores humilis pia uota Poetæ:
Paupere de loculo uilia dona damus.
Tunc tibi Romulea cum nos donaueris urbe
De locuplete penu xenia magna dabo.
Hæc sunt quæ ueniens minus ut uia læderet ægi
Dum studet obsequio nostra minerua tuo
Ista leges quando ueniunt post seria ludi:
Cum dabit extremas mensa secunda dapes.
Nulla suo res est si sit data tempore uilis
Apta ferunt magnam tempora rebus opem.
Apportuna tibi poterunt sollatia ferre:
Tempora si fuerint Carmina lecta suo.

In Eundem endeca ſyllabi.

Falco Romulei pater ſenatus
Nemo me: quia ſit ſeuerioris
Vitæ relligio: putet negaſſe
Fontis caſtalii beata rura
Indoctos homines fatigat iſta
Simplex ruſticitas: periciores
Quales ambroſius Boetiuſq;
Qui mores tetricos: & altiorem
Foelici patriam ſequuntur aura.
Muſas & ſtudium latinitatis
Complexi fidibus lyraq; morbos
Tollebant animi graueſq; curas:
Iucunda modulatione fretum
Pennis ingenium uelut quibuſdam
Sublatum rapitur: deumq; dulci
Illapſu recipit: bibitq; nectar
Quo menſæ ſuperum fruuntur omnes
Hi uere lyrici fuere uates
Sicut pindarus inſulæq; uirgo
Leſbi gloria: grandiorq; plectro
Alcæus modulans uetuſtiore
Et dauid tirio decorus oſtro
Percurrit citharam manu ſonantem:
Et ſanctos ſuperis cantat honores:

Hinc laudes ueniunt piiq; cantus:
Hinc hymni resonant choros per omnes:
Istos: posthabitis minus peritis:
Auctores imitans tuis patentes
Campos auspiciis perambulabo
Nec uulgi duce te proteruientis
Nugas iudicium ue pertimescam.

In Eundem

Dicet adulandi studio mea carmina lector
In laudes nimium luxuriare tuas.
Inuidiæ morbo præsens male iudicat ætas:
Iudicium melius posteritatis erit
Credite uenturi mendacia nulla libellus
Ni malus interpres decipiatur habet

Cur libellus Falco dicatur

Quod mihi curuētur uel crura uel ungula lector
Tale mihi nemo nomen inesse putet.
Sed quia falconis uersu meliore canendi
Clauditur exiguo gloria magna sinu:
Nec tamen immensas licuit cōprehēdere laudes
Nec fragiles chartæ pondera tanta ferunt:
Amphora tyrrhenæ quantum deglucíet undæ
Falconis tantum pagina nostra capit.
Hoc fuerit specimen: reliquam qui cernere mercē
Postulat aoniæ phocidis aura petat.

Ad Pomponium.

I mea Falconi placuere poemata forsan
Aedere & a populo iam licet illa legi
Ipse eteni cauta uersus appēdere lancē
Nouit: & ingenii lumen & artis habet.
Tu superes: cuius sententia quæritur: ac si
Sit clarii dictis anteferenda dei.
Si placet ædantur: si displicet ocule: nam sunt
Omnia iudicio subiicienda tuo.

In. Falc. Dist. ad Pont.

Ducere sopitis pastor potes ocia curis
Falco tuas argi more gubernat oues

In Eundem

Quod fuit Atride nestor: Centaurus achilli
Hoc patriæ Falco Pontificumq; patri.

In Eundem

Sæcula falconem si fortunata tulissent
Vel cato: uel fabius: fabriciusue foret.

In eundem

Sic alios falco superas in rebus agendis:
Vt libyæ sterilem fertilitate samum.

In Eundem tetrastichus

Quanta rosis inter uernos est gloria flores
Inter aquas nimphys oceanitidibus.
Inter sidereos triuiæ splendoribus ignes

Falco tibi in patrio gloria tanta foro
In Eundem
Vir bonus est precio sua qui communicat æquo
Falco mihi gratis res operasq; dedit.
In Eundem
Cur tibi tot bona sunt & tam præstantia falco:
Cultus ager quia plus fertilitatis habet.
In Eundem
Insignis uirtute cato:Pompeius honore:
Tullius eloquio:relligione Numa
Relligio:probitas:honor:& facundia tecum
Sicq; uiros falco quattuor unus habes
In Eundem
Cur male custodit tua ianitor atria falco:
Quod scit in occulta turpe nil esse domo.
In Eundem
Cur tibi sunt dociles serui sine crimine falco:
A simili mores accipiuntur hero:
In Eundem
Cur sors falconem nec læta nec aspera mutat:
Mascula quod uirtus pectora firma facit.
In Eundem
Sunt propria:sunt qui niteant uirtute parentum
Falco tuam radiat splendor uterq; domum.
Sed tuus est maior :nã quicquid laudis in omnes

Sparsit auos uirtus prodiga: solus habes:

In Eundem

Maxima cum doctis cur habet commertia falco
Quod paritas homines conciliare solet.

In Eundem

Si te tristis adit quisq̃ cur lætior exit:
Falco tuum charites concomitantur iter.

In Eundem

Nicomaci nato si fas est credere falco
Non tibi iam laus est sed referendus honor
Est honor in portũ cum puppis ab æquore uenit
Laudibus incoeptum continuatur iter.

In Eundem

Quid tibi cum musis qui tanta negocia tractas:
Pinguis ager syluis: graminibusq; uiret

In Eundem

Quos aliæ prohibent recipit tua ianua falco:
Non tua: sed populi commoda solus amas.

In Eundem

Publicolæ nomen paries inscriptus habebat:
Falconis credi debuit esse domus.

In eũdẽ: de parione q̃si pater regioni

Area falconi pareo coniuncta uocatur:
Falconem regio prædicat illa patrem
Dat tibi concisum laudis compendia nomen

Omnis ut eulogio lingua sit apta tuo.

In Eundem

Cur genium fraudas: cur respuis ocia falco:
Calcar habet uirtus desidiamq; domat

In Eundem

Cur scytha: cur græcus: cur te ueneratur iberus:
Vtitur officiis quælibet ora tuis.

In Eundem

Argolicas maior tyrias minor ursa: sed omnes
Aurea falconis stella gubernat aquas.

In Eundem

Cur tua distinctis fulgent serpentibus arma:
Philtra minus si sint dissociata nocent.
Hæc hominem signant: qui bella domestica sedat
Et quæ ciuilis suscitat arma furor

In Eundem

Vnde fit ut doctos uocet ad conuiuia falco:
Ne pars officio temporis ulla uacet.

In Eundem

Cognita cur tibi sunt idiomata barbara falco:
Ex toto uirtus orbe petita tua est
Pullytropum uates dixit smyrneus olyssem:
Ast ego te sanctum pullytropumq; uoco

InEundem

Cur nunq̃ alternis cædunt tua seria ludis:

Nempe quod abſtruſum mens tua numen habet.
In Eundem
Ora tuas falco reſonant cur omnia laudes?
Eſt laus: & non eſt dicere uera labor
In Eundem
Cur tibi tam leuis eſt: cur tam iucunda ſenectus?
Libera quod uiciis tota iuuenta fuit.
In Eundem
Cur tua iam grauibus uirtus non frangitur annis?
Nec patitur uitæ defficientis onus?
Corpora mens: mētem uirtus: deus omnia ſeruat
Cur minuet uires longa ſenecta tuas?
In Eundem
Quid ualeat uirtus ad acerbæ ferrea ſortis
Spicula falconis teſtificatur honor.
In Eundem
Cur aliquādo fuit tibi ſors inimica nocenſq;?
Quod uirtus fuerit ſemper amica tibi
Aemula uirtuti ſors eſt: quos eleuat illa
Iſta premit criſpo torua ſupercilio.
In Eundem
Cur te diſſimulas? cur non in honore ſuperbis?
Falco ſupercilio gloria uera caret.
Sors facit elatos: & ruſticitate tumentes:
Et generant mores corda ſuperba feros.

Exhilarans frontem uirtus augusta serenam
Cur placidum: clemens: mite piumq; parit.

In falconem: elegia

Dicite falcones habeat cur martia paucos
Curia: quæ colitis phocidis arua deæ:
Dicite dum tenui strepit Allia murmure: dum sol
Vrget ab excelso pectus & ora polo:
Dum semiusta sonant querulis arbusta cicadis
Dum madet: & muscis sollicitatur equus:
Dicite sed neruis non est opus: ore canendum:
Arridulo media carmen equestre die.
Cum dabitur secura quies meliora canemus
Nunc satis est celeri ducta figura manu:
Finieram: uocem mox extulit una sororum:
Paucaq; disparibus rettulit ista modis:
Est domus in summo saxosi uertice montis
Ardua: quo durum semita tollit iter.
Auratus paries gemmis uestitur ubiq;:
Artis apelleæ nobile fulget opus.
Hi sunt qui sophia: qui relligione uel armis
Aut aliter summum promeruere decus.
Hic retinet bello præstans & pace repertus
Inter martigenas regia sceptra duces.
Ipse seuerini generis nitor: ipse latinam
Militiam pacem iustitiamq; regit.

Hic est caraphiam qui tollit ad æthera gentem
Cui placidum mitis nomen oliua dedit.
Hic est Romuleæ prisco de sanguine gentis:
Qui ueteres falco laudibus æquat auos.
Vidimus hos uirides lauri gestare coronas:
Et loca quemq; suo prima tenere choro.
Tota cohors tribus assurgit: nec uidimus horum
Quis prior: & cuius palma secunda foret.
Atria prima labor: tecti penetralia uirtus
Seruat: in extrema parte locatur honor.

Horriferum labor est & inexorabile monstrum:
Quale quod infernas excubat ante fores
Pectora lata tument: collum breue: brachia setis
Hispida: neruose marmoreæq; manus.
Hic cadmi superanda seges: mactanda chimera
Atq; meduseæ colla secanda feræ.
Hic uigil hesperidum custos fallendus: iason
Hic domat iratos flammea monstra boues.
Hic fuit hippolytus cursu laceratus equorum:
Et cito uirtutis uiuificatus ope:
Nam labor in uarias solet migrare figuras:
Nunc leo: nunc aper est: nunc bouis ora gerit.
Sicut acarnano est de flumine fama deoq;:
Qui uada carpathiæ lata tenebat aquæ.
Plurima barba: micant oculi: stant cornua fronte

Esurit: & sicco semper in ore sitis
Sudat: & in rorem facies & pectora currunt
Nulla quies: nulla est desidiosa dies
Illia magna: femur ualidum: sine pondere uenter:
Desinit in latos tibia longa pedes.
Bille tumet: furit: intrantes clamoribus arcet:
Vociferat toruum: multiplicatq; minas.
Vt reor hoc prisci uates dixere mineruam:
Nam minuit uires: debilitatq; labor.
Qui cupiunt igitur sanctos intrare recessus
Longa prius duro prælia marte ferunt.
Dicitur alcides ericem qui uicit ab isto
Victus in herboso procubuisse solo.
Et nisi certantem uirtus miserata fuisset:
Semper erant sacræ limina clausa domus.
Ipsa fores reserans fessum totoq; labantem
Corpore: porrecta traxit ab hoste manu.
Huc ueniunt homines uirtutis imagine ducti:
Sed refugit uerso territa turba pede.
Hic opus est animis: & firmi pectoris ausu
Vincit quem longæ non domuere moræ.
Degeneres animi primo in certamine cædunt:
Nec pudet expelli: nec dare terga fugæ
Limen ad hoc falco pugnare uiriliter ausus
Obtinuit fractis regia tecta seris:

Hicq; diu doctus delubra subiuit honoris
Victor: & immensas inde recepit opes.
Sicut aristeus post uicti prælia monstri
Repperit occiso dulcia mella boue.
Et quoniam pauci superant hæc atria: paucos
Falconi reperit curia sancta pares.

In falconem

Vnde magistratus falco tibi gloria tanti
Quos aluit uirtus magnificauit honor.

In Eundem

Pulsa redi uirtus reuocat te libera roma:
Nam patriæ falco regnat in urbe pater.

In Eundem

Est alias falco superat qui cæde uolucres:
Hi alios meritis & pietate uiros.

In Eundem

Praxiteles sculptor: uates maro: pinctor apelles:
Herbipotens chiron: balliger hector erat:
Musicus Amphion: Tiphys nauarcus: apollo
Fatidicus: mars ui: maximus arte sinon
Gnosiacis Alcon iaculis clarebat & arcu:
Mercurius linguæ munere: castor equis:
Automedon currus moderatur: Aranea telam
Artifices pallas. luna bicornis aquam.
At commune bonum Christiq; negocia falco

Curati: & hac illi culmen in arte datur.

In Eundem

Desipiunt Romam qui degenerasse fatentur:
Romuleos falco laudibus æquat auos

In Eundem

Iam Romana satis tuto ratis æquore fertur
Nam pelagus falco remigiumq; tenet.

In Eundem

Cur est pulsa fames: Romæ Cur bella quierunt:
Quod cererem falco: temperat atq; iouem.

In Eundem

Arma placent aquilæ parit aurea sæcula falco
Ciuibus: hic Christo millitat: illa ioui.

In Eundem

Omne quirinali scelus eiicietur ab aula:
Limen enim falco pontificale tenet.

In Eundem

Quid gemis ammissas aquilas priscumq; decorẽ
Roma: tuus falco te reparare potest.
Roma meos inquit uexat discordia ciues:
Nec ratio sed iam uiuit in urbe furor
Iste meus nulla dolor est sanabilis arte:
Deridet medicas ista podagra manus.
Non si præteritos reuocet noua purpura reges:
Non si Cæsaribus: Consulibusue darer

Falconem fateor si spes foret ulla salutis
Forsitan erumnas posse fugare meas

In Eundem

Quid tibi moecenas quod sis sub cæsare falco
Proderit: exclusus si sit ab urbe maro

In Eundem

Quosdam thraicios audiuit Roma loquentes
Palluit ultores credidit esse gothos.
Tunc ego: dum falco dum regnat Acacius inq̃
Roma sede: & nullo sollicitere metu.

In Euudem

Auget opes alius Romæ: studet alter honori:
At studium falco relligionis habet:

In Eundem

Cur populo semper domus est falconis aperta:
Quod sit honestatis iustitiæq; domus.

In Eundem

Sceptra tenet falco: Romana catonibus aula
Paret: in assirios sardanapalus eat.

In Eundem

Aurea falconis uirtus est sidere maior
Non metuam rutilæ flammea monstra comæ

In Eundem

Vidimus assueto priuatum lumine solem:
Pallida turbato uidimus astra die

Vidimus horrendos criniti sideris ignes:
Et grauis attonito regnat in orbe pauor.
Non ego defectum phoebi te sospite falco
Non metuam fulmen terribile sue comas.
Non metuam terræ motus: non æquoris æstum:
Non canis æstiuo cum furit igne sitim
Scimus enim quoniam deus est pietatis amator.
Ventura auspicio prospera cuncta tuo

In Eundem

Innumeros phoenix: & phoebi nuncius annos
Viuit: amadryades tempora longa deæ
Sæcula tot ceruus: tot uiuit sæcula cornix:
Ast hominum paucis uita diebus abit.
Recte igitur falco maior tibi cura dierum:
Quã sit opum: redit æs: non redit ulla dies

In Eundem

Est tibi diuitiis uirtus & honoribus impar
Cur dat inæquali præmia luce deus:
Præmia uirtutum non sunt mortalia: tanti
Nemo uoluptates diuitias ue putet.
Est tibi supremo melior thesaurus olympo:
Vnde tui merces tota laboris erit.

In Eundem

Diues es at: croeso longe locupletior esses:
Si meritis hominum diuiderentur opes

Ad Eundem de uirtute sapphicum carmen

Cum deus magnum fabricaret orbem
Et polos alto sinuaret arcu:
Iussit æterna rutilare pulchrum
Lampade solem
Iussit & lunam dubia micantem
Luce sublimes agitare Currus
Et per obscuras aliena ferre
Lumina noctes
Aureis coelū uariauit astris
Quæ per ingentes reuoluta gyrus
Fata dispensant:humilisq; terræ
Regna gubernant
Aeris tractus auium Canoris
Cantibus:terras nemorum uirenti
Fronde: diuersis decorauit altum
Piscibus æquor
Tunc ad argutos philomena cantus
Guttur aptauit: didicitq; uoces
Psithacus nostras:nituit superbo
Tergore pauo.
Barbaram citrum preciosus atlas
Ida funebrem peperit Cypressum
Pelion Quercus solymæ tulerunt
Balsama syluæ.

Et tagus fuluo nociturus auro
Eluxit: & croesi uiridē per oram:
Lydius cursu ꝑperauit hermus
Inuidioso
Tūc per humētes pelagi meatus
Squāmea cinctus populi caterua
Post suū fluctus equitauit altos
Prothea delphin.
Sic deus coeli maris atq; terræ
Fecit ornatū: tamen ad decorem
Mētis humanæ magis applicauit
Artis acumen.
Mens enī summo nimiū parenti
Chara: pro uitæ sapienter actæ
Præmio: mundi fuit in beatum
Limen itura.
Dumq; ei cultū dare singularem
Cogitat: pulchris Areten capillis
Eorte prospexit spaciosa solam
Ire per arua.
Nāq; flammātis meditās olympi
Lumen: & cursus Arete uolātes
Nomen aptabat numerūq; claris
Addidit astris.
Iā maris fluxū tumidosq; fluctūs

Norat: & q̃re tremebunda tellus
Fluctuet; quare iaculetur aer
Nubilus ignes.
Norat & lĩguas hominũq; mores
Et quibus falli solet & refelli
Veritas tecto male nota uultu
Norat elenchos.
Fecerat nostræ documenta uitæ:
Et quibus coeli peteremus arcem
Sortis humanæ miserata casum.
Fecerat artes
Hanc deus menti comitẽ ducẽq;
Fecit: ut casus patienter omnes
Ferret; & nullo scelerum tumultu
Deiiceretur.
Ipsa nos duros uocat in labores
Nec dies nobis sinit ociosos
Hoc ait nostros petiisse coelum
Calle parentes.
Ipsa falconis comitata gressum
Fecit ut duros tolerans labores
Iret ad summum decus atq; uitam
Labe carentem.
Ipsa falconis uigilanter aurem
Vellat; & nostri memorẽ negoci

Reddat ut portum breuiore cursu
Cymba subintret.

In Eundem de uirtute

Mens uirtutis inops mare piscibus: alite coelum:
Sideribus mundus: gramine terra carens.

In Eundem de uirtute

Pyramides Nili: pharos insula: iuppiter ammon
Mausoli & triuiæ marmora celsa deæ.
Regna semiramidis: Romana palatia iunge
Si placet & solymi templa superba dei
Talia simplicitas hominum miracula dixit:
Qui nisi terrenas nil speculatur opes.
Hæc lapidum moles cælataqꝫ saxa fuere
Quæ grauis eximia fecerat arte labor
Longa dies marmor solidum contriuit: & æra:
Tempus enim dura singula fauce terit.
Maius opus uirtus: quaꝫ nec dissoluere possunt
Tempora: nec rauco fulmina pulsa sono.

In Eundem de uirtute

Plurima uirtuti laus hic: at præmia nulla:
Nam deus illius præmia solus habet.

In Eundem de uirtute

Eximiæ claros cur ad uirtutis honores
Ex humili plures uidimus ire loco:
Pauperibus uirtus quia sit sine dote maritis

Nubit: habet grandes sors opulenta uiros
In Eundem de formoso & studioso
Iuncta uenustati probitas iuuenilis in auro
Candida purpureis lilia mixta rosis:
Additus in calato uiolis amaranthus eburno:
Et cum purpureo medica mala croco.
De deformi studioso.
Abdita deformi uirtus sub corporis antro:
Tecta cauernosis attica mella fauis.
Rex in ueste rudi / lutea thesaurus in urna:
Phagina gemmato dactyloteca sinu.
De pulchro & uitioso
Forma mephitifero polluta libidinis usu:
Picta cadaueribus plena sepulchra nouis
Foeta uenenosis argentea uasa colubris:
Oblita tartareo lactea gemma luto.
De deformi uitioso.
Improbitas animi deformibus addita membris
Virtus in obscoeno triste nocesq; cado.
Frigida limosis inclusa paludibus hydra:
Turpibus in lustris dente superbus aper.
In Eundem de uirtute
Alcides lapythas: indos deuicit Iachus:
Isthmiaco iuueni præda chimera fuit.
Pelleus babylona labor tristemq; darium

Vicit: & isiacas memnoniasq; domos.
Aesonides fuluum uelus: danaea propago
Gorgoneos angues æquoreamq; feram.
Cæsaris occiduo ueniunt ex orbe triumphi:
Scypiade libycos perdomuere lares.
His æterna dedit laudum præconia uirtus
Maior: & immensum fortia facta decus.
Ardua res uicisse alios uictoria maior
Est animi fluctus composuisse sui.
Subiecisse metus: & debellasse timores:
Gaudia spemq; graui supposuisse iugo.
Propterea longe maior tua gloria falco
Surgit: & armatos uincis honore duces.

Cur boni uiri post habeantur

Spõte malos hoies: & noxia grãmina nutrit:
At melius semen ferre recusat humus.
Mitior est propriis: alienaq; pignora semper
Tractat inhumana dura nouerca manu.
Vir bonus est coeli: malus est telluris alũnus:
Quos igitur coelum diligit: odit humus.

De cõi lætícia in magistratu Falconis.

Fusca prius quare fulgent candore niuali
Atria: & albentes explicat aula sinus:
Cur domus exultat: molles cur læta coronas
Induit: & multa ianua fronde uiret:

Barbara cur nitidos uelāt aulea penates:
Aurea cur pictum signa lacunar habet:
Roma senes alacri cui nā uenit obuia pompa:
Quo properat celeri tota iuuenta pede:
Thybris ouans gestit: sicut gestiuit olympus:
Cum rediit uicto iuppiter encelado.
Hæc ego dū meditās tacito sb pectore uoluo
Concita uox aures impulit ista meas.
Fortunam superat uirtus: prudentia fatum:
Curat honestatem iusticiamqꝫ deus.
Ista uiris grauibus fecit populoqꝫ quirini
Falco magistratu gaudia tanta suo.

Ad Philippum Baueriam.

Turbida nūc ursos clamat nūc Roma colūnā
Esse quid attonita pacis in urbe potest:
Et nisi falconis scirem me numine tutum:
Iam mea populifer cerneret ora padus
Propterea diui repetes cū limina Petri:
Ne fluat in longos fac mea causa dies.

Ad Falconem.

Cum deus extructo terras inuiseret orbe
Cunctaqꝫ de ueteri cerneret orta chao.
Naturæ ex utero traxit duo pignora quorū
Nutibus humanæ diuiderentur opes.
Virtutem sortemqꝫ uocant: temeraria sorti

Frons fuit; at uirtus casta modesta proba
Mentis inops orbamq; ferens sors lumina frontē
Iustitiam nescit; consilioq; caret
At uirtus grauis; æqua sagax innoxia uerax
Pondera mensuras corrigit & numeros.
Quod iubet utilitas uirtus; quod poscit honestas
Præstat; inaudita nil ratione facit
Sors autem quicquid præceps sine lege libido
Suggerit; instabili datq; adimitq; manu.
Ipsa sibi satis est; ipsa est sibi præmia uirtus:
Sors est præter opes & sine honore nihil
Has sibi; quod nemo potuit sine numine: tandem
Eualuit falco conciliare duas
Nec mirum: quoniā quisquis ueneratur olympū
Ipse sibi coelos subicit atq; deum

Colloquium inopum de falcone

Dixit inops inopi sacrā laurentis ad ædem
Quid facis ad floræ tristis inersq; forum?
Dum mea: respondit; tractare negocia tento
Expilor assiduis quottidie aucupiis
Aes periit: nec habet finem rerum ulla mearum:
Quid faciam infoelix? unde præcabor opem?
Obtinet expulsa probitate pecunia Romam
Nec deus in tota possidet urbe locum.
Quot homines Romæ tot eunt per cōpita fures

ats Credas

Quosue canes speras experiere lupos
Ii lacedemonii: scythiam petiere quirites:
Nam lacedemonii furta licere putant.
At scythiæ populi damnant: grauiterq; minant:
Vt mos consulibus cæsaribusq; fuit.
Omnibus esse lupos licet in regione luporum:
Inter pygmeos non pudet esse breuem.
Desipis alter ait: fugat hæc opprobria falco
Nec sua sub tali sæcula labe sinit.
Sta pete falconem: sine re sine munere uinces:
Omnis ab hoc saltem fraus aliena uiro est.

In falconem

Nuper ab exquiliis quosdam descendere lætis
Frontibus: & lento uidimus ire pede.
Dumq; meos eadem fero per uestigia gressus:
Et sequor æquali præuia terga gradu.
Audio miscentes concordibus ista loquelis:
Verba decem: breuibus subiicienda modis.
Vidimus antiquæ speciem uirtutis in uno:
Et Fabium curium fabriciumq; uiro.
Cæsareos animos: cum relligione catonis
Attiliiq; fidem cum pietate numæ.
Vidimus ardentem Christi pro nomine Petrum:
Et celebrem Pauli uociferare tubam
Eloquium marci Demostenis atq; Salusti

Et geminos: magni cum comitate: brutos.
Continet hos omnis sancto sub pectore falco
Idq; quod est falco plus habet omnibus his:
Ad. D. falc. d morte philippi bauerię querimonia
m Axime uir patrię pater & mea gloria falco:
Impulit in luctus me noua causa nouos.
Tristor: & in tenebras lucem uertere dolores:
Nec mihi nocte datur: nec mihi luce quies.
Baueriam rapuit pestis Romana philippum
Perdere tam sanctum mors fuit ausa caput
Inuida mors siquid miseris uidet utile terris:
Insidiatrices mittit ad arma manus.
Cur ueneranda mori permisit pectora uirtus:
Cur homini non est auxiliata suo:
Et deus: ęterno probitas cui foed ere iuncta est
In cineres talem cur sinit ire uirum
Quot mala quot clades hęc tanta licentia mortis
Attulit indigno quot premit ora situ.
Conquerimur: nec fert aliquē querimonia fructū:
Quottidie qnerimur: quottidie rapimur.
Si perimat sęuos hominumq; cruore madentes
Iustius: & longe mitius esset opus.
Si cadat euristheus aliquis si insidus olisses
Non est qui facinus non putet esse pium.
Iste nec immiti tractabat spicula dextra:

Nec sæuum rigidi martis amabat opus
Arte regens acres sicut theodosius iras
Mitis: & in nullos ore molestus erat.
Omnibus innocuus: casu tranquillus in omni
Nec tamen ignauo segnis inersq; metu.
Iste dioneam uenerem: bromiumq; subegit:
Votaq; lasiuæ somniculosa gulæ.
Fecerat hospitium casto pia membra pudori
Sicut iosephus: sicut & Hippolitus.
Non erat elatus: nec inani deditus auræ.
Qualis tarquinus: qualis & Ancus erat.
Ipse suas cunctis operas donabat amicis:
Officio tota sedulitate uacans.
Si quando uacuum tempus superesset habebat
Siue deus totos siue minerua dies.
Languida nec fecit tardos ignauia sensus:
Nec uitam coluit sardanapaliacam.
Peruigil ad mores animum reuocabat honestos:
Mensq; erat ad curas ingeniosa pias.
Inuidiæ nunq̃ potuit tabescere morbo
Nec dedit atroci corda cremanda foco.
Totus erat pietas: totus clementia. totus
Et sine fraude fides: & sine labe pudor:
Non erat argenti cupidus: non ebrius auro:
Solum animi ueras accumulauit opes:

Fortis: & a recto nulla reuocabilis arte:
Quale numæ pectus: quale Catonis erat.
Non labor a rebus iuuenẽ reuocabat agendis.
Gaudia sudor erat: cura leuamen erat.
Ipse erat irato comunis ab æquore portus:
Ipse erat in placido remus & aura mari.
Nec dum bisdenos æui transegerat annos:
Et tam diuitibus mens erat aucta bonis:
Quod longis aliqui uix eualuere diebus
Iste breui prudens tempore factus erat.
Non expectauit canos matura senectus:
Ante senem senuit: uir fuit ante uirum:
Quis lepor: & latiæ fuerit quæ gratia linguæ
Quæ docuit tellus romula testis erit.
Testis erit locuples nostri Pomponius æui
Gloria de cuius plurima fonte bibit.
Hic: si continuo rerum senuisset in usu:
Isset ad heroum semideumq; decus.
Notus erat dirceus ager potauerat undam:
Quæ subito uates hausta deosq; facit.
In uiridi grauitas lætoq; modestia uultu
Grata uerecundi signa pudoris erant.
Cur fuerit uirtus tenero tam clara sub æuo:
Causa uelut passim dicitur ista fuit.
Nam per oliuerii uestigia sancta carafæ

Assiduus coeptum continuauit iter.
Adde quod herebat lateri falconis & ista
Integritas ex his tracta duobus erat
Nam iuuenis mores a conuiuētibus haurit
Et calet admoto frigidus igne liquor.
Hi sunt romulei duo sidera magna senatus
Vnde bonis lumen: præsidiumq; datur.
Iure igit̄ fratres fratrē defletis ademptum:
Tuq; parens uentris pignora sancta tui.
Heu periit generis proles clarissima uestri:
Heu cecidit uestræ gloria tanta domus.
Sed memores estote pias in sidera mentes
Ire: nec infernos posse subire lacus
Viuit ī ætherio: quē nos hic flem⁹: olympo:
Et gaudet luteas deseruisse domos
Deseruisse graues resoluti corporis artus
Gaudet: & in superum transiliisse choros.
Horriferā mortē: uiuis q̄ maxima poena est
Transiit: elysiis perfruiturq; locis.
Nos quoq; lugubri flem⁹ tua fata Philippe
Carmine: decessus ingemimusq; tuos:
Tu mihi tractāti romana negocia semper:
Assiduas operas: auxiliumq; dabas.
Tu mihi solamen: miseris tu in rebus asylū:
Tu uada: tu uenti: tu mihi portus eras.

Tu mihi fecisti: mea dum præconia narras:
  Egregios inter nomina clara uiros.
Propterea quotiens sacras accendimus aras:
  Suppliciter pro te mistica dona damus.
Tu quoqꝫ spiritibus: quorũ tibi copia: sanctis
  Mutua pro nobis uota precesqꝫ dato.

Pugna uirtutis & fortunæ.

Ebria uirtutem fortuna lacessere nuper
  Coepit: & hoc bellum dicitur orsa modo
Cur latitas: uanaqꝫ tegis grauitate timorem:
  Si sapis ut iactas: & potes: arma cape:
Te iuuat obscuris nugas excudere tectis
  Semiuiros inter foemineosqꝫ choros.
Tu tibi sola places: sine te nihil utile dicis
  Et populum ficto decipis ore rudem.
Vis phoebea tuis oracula cedere dictis:
  Et somnos hebetes desidiamqꝫ doces.
Ast ergo sublimes animos ad sidera mitto:
  Et decoro gentem nobilitate meam.
Regna mihi subsũt & opes & purpura regũ:
  Et patitur leges terra fretumqꝫ meas.
Tu me stulticiæ: tu me leuitatis ubiqꝫ
  Arguis: & nomen polluis ore meum.
Efficiam ne te deffendat inertia posthac:
  Si sapis ut iactas: & potes: arma cape.

Nec lateo dixit uirtus; nec prælia quæro
Nec fugio: leges consiliumq; sequor.
Si ratio poscit pugnas; interrita pugno:
Si pacem præfert; ocia pacis amo.
De pietate loqui de rellìgione deoq;
Ad genus omne iuuat; nam genus omne rogo
Recta placent nobis: ratione carentia nunq̃
Et populum tali fallimus arte rudem.
Non phoebea meis: uerum tua cædere dictis
Plena uolo obscenis dicta libidinibus.
Ipsa leues animos in tartara mittis. & omni
Dedecoras gentes impietate tuas
Præficis indignos; & regna latronibus imples.
Subq; tuo luget terra fretumq; iugo.
Nec te stultitiæ: nec te leuitatis ubiq;
Arguo; tale tuum dat tibi nomen opus.
Efficiam certe ne me experiaris inertem;
Efficiam gladio confodiare tuo.
Desine deceptrix hominum fortuna minari;
Nouimus & mores ingeniumq; tuum.
Fas & iura times; pro legibus uteris armis;
Nec pudet insontes præcipitare uiros.
Te duce Romani maduerunt sanguine reges;
Et pleriq; sua procubuere manu.
Bella moues; nec scis motos sedare tumultus

Sæpius accenſo territa marte fugis.
Nouim⁹ ad trebiā: cānas trāſimenaq; arua:
Stultitiæ uires conſiliumq; tuæ
Te rupes tarpeia canit; canit Allia laudes
Et gothus & fuſco uandalus ore tuas.
Aeſtiferū æqperas nibū: q murmure multo
Surgit; & excuſſa languet inanis aqua
Falconem quotiens fortēq; inſana repertū
In ſordes auſa es pauperiemq; dare:
Cerne locis ut nunc niteat ſublimibus inter
Purpureos patres armigeroſq; duces
Hi ſunt quos ueſana fugas: cogiſq; ſubire
Et terra & uaſto longa pericla mari.
Alter ad occeanum fineſq; recurrit iberos:
Dum fidei debet præmia ferre ſuæ.
Alter in alpinis niuibus ligurūq; per agros
Viuit; & ad celtas ad ſenoneſq; fugit.
Et quia militiæ titulus excellit; & omni
Laude nitet; duplice; foedifragūq; uocas:
Quis ſit & eximiæ quæ ſit prudentia frontis
Conſtat; & hoc uicti non tacuere duces.
Hos expta potes quæ noſtra potētia noſſe
Et qua conatus frangimus arte tuos.
Diſce uiros fortes; & pectora ſancta uereri:
Atq; meum ceſſa dilacerare genus.

Verũm adeo leuis es: tantisq; furoribus ardens:
Vt nequeas iræ uim cohibere tuæ.
Qui pinxit lycium uoluit te pingere montem:
Dum uariam fingit multiplicemq; feram:
Ora leonis habes: quia primum pectora fastu
Tollis: & audaces mitis in ora sonos.
Hircus olens uenter: quia quos extollis: in omnẽ
Desidiam proni luxuriamq; ruunt:
Non opus exemplis: quorum mihi copia maior:
In libyca q̃ sit copia ferris humo
Vltima pars serpens: quoniam de crimine uirus
Nascitur: & uitium dira uenena parit.
Conscia mens culpæ taxos aconitaq; mandit:
Semper & in tenebras suppliciumq; cadit.
His accensa grauem rapuit fortuna pharetram
Et coeleri torsit spicula multa manu.
Voce manu gladio iaculis cursuq; fatigat:
Et circunducto Strenua pugnat equo.
Fixa manens eadem insistit uestigia uirtus:
Nec timet insanam præcipitemq; feram.
Aegida nam rapidis chalybum fornacibus ustam
Et solido clypeos & adamante gerit.
Frustra igitur fortuna truci superintonat ore:
Atq; leues circum fertq; refertq; gradus.
Sæuit inutiliter ceu cum graue sibilat oestrum

Obuolitans taurum cornupetamue bouem.
Dum uidet in cassum se mittere tela per auras
Infremit. & crebro uerbere pulsat equum.
Dum furit incaute: missisq; uagatur habenis:
Decidit: & fracto gutturis osse perit.
Marmoreo comites moestæ iposuere sepulchro:
Et super hoc quidam carmen inesse ferunt.
Hic iacet insani numen mutabile uulgi
Lege carēs: sola mobilitate potens.
Arma capit Iani uariasq; ferentia fruges
Cornua: cum clauo quo uada nauis arat.
Tunc ait ex media quidam sine nomine turba
Qui uarias sortis nouerat ante uices.
Fidite uirtuti: fortuna fugacior undis
Non manet: & certam nescit habere domum:
Gaudia dum simulat: subuertere cogitat orbem:
Insidias ridens exiciumq; parat.
Propterea uasis Agathoclea legimus usum
Fictilibus uerso dum timet orbe premi
Discite quos sursum uoluit rota ponere fastus
Trudet ab excelso uos mora parua loco.

Ad Eundem q; heroico carmine dicendus sit

Falco quirinalis decus immortale senatus
Quo duce restitui possent labentia Romæ
Moenia & illustres iterum sperare triumphos

Dummodo nostra tuas elegia reponere laudes
Pergit: & exilem disperdit arundine cantum:
Ecce cothurnato gradiens heroica passu
Musa meum derisit opus: quid talibus inquit
Ionium remis audes tranare profundum:
Hic mihi non sulmo: nec inerti nauita uersu
Claudicet: huc opus ē adsit uel smyrna uel andes
Nam neq; penelopes curæ: non hyppodamiæ:
Non danaes plorandus amor: non uulnus elisæ:
Parua decent humiles: paruo breuis hydria fonti
Conuenit: & paruis satis est breuis utribus aura.
Vel pedes incedit media de plebe uiator:
Vel querulo uehit̄ plaustro: uel paupere cymba:
Magnanimis rex magnus equis curruq; superbo
Fertur: & audaces sulcat ratis ardua fluctus.
Magna decent magnos: magno latonius arcu
Vtitur: ingenti mauors accingitur ense:
Immenso tonat igne pater: maiora putatur
Gurgite sub uitreo gestare tridentifer arma.
Huc igitur phoebea cohors: phoebea supellex
Plectra lyræq; uolent: & sacri gloria fontis:
Huc pluat eurotas: huc omnia phocidis arua
Certatim gelidos latices & lactea mittant
Flumina lauretis uariaq; uirentia fronde.
Non sit in aoniis regio sine uocibus oris

Non sine laude nemus: nulli sine carmine fontes
Illustres Falconis auos cantare: piamq;
Primæui generis prolem clarosq; nepotes:
Ipse quoq; altisono tollatur ad æthera cantu:
Cuncta sonēt heroa nouum quem rector olympi
Diuorum asscripsit numero: qui carcere liber
Corporeo implebit de sedibus ætheris unam.
Dicite: & illustrem trans æquora mittite famam:
Audiat hæc tanais: mirentur iberica regna
Et pellusiacas carmen referatur ad aures.
Et didonis ager romanis æmulus aruis
Audiat hæc: trepidetq; iterum Romana reuerti
Classica & ausoniis iterum dare moenia flammis.
Scypiadas iterum metuat: dum talibus audit
Nunc quoq; Romuleas habitari ciuibus arces.
Trāseat hæc arabes nigros ea fama per Indos:
Et repetat scyticos per seria regna colonos.
Palladias artes rimatus in omnia uenit
Phoebeæ secreta domus primordia nostri
Fontis: & æthereum penetrauit lumine molem.
Sæpe meduseis facunda liquoribus arua.
Abluit: & nostris diues remeauit ab oris.
Ipse iubet passim sanctos adolescere mores:
Priscaq; cælestis renouat uestigia uitæ.
Nec pessum sinit ire pios: in egena patentes

Cõpita fert loculos & i agmina seminat aurũ:
Ferreus ad Romæ populiq; negocia nunq̃
Flectitur: & palmæ similis quæ põdere pressa
Altius extollit ramos; oneriq; resistit:
Strenuus & solers & frangi nescius ira:
Propositi fideiq; tenax; sine munere nullos
Pro uirtute fugit: pro relligione labores;
Quod nisi Falconis quicq̃ de laudibus aufert
Liuor; ad excelsos ueterũ se attollet honores:
Nec sinet extingui gentis monumẽta latinæ
Et sua uiuaci decorabit sæcula laude:
Inq; dies uestros rediisse uidebitur ætas
Aurea; & antiquæ surget uirtutis imago:
Perpetuis igitur circundate tempora sertis:
Et lauros hederasq; ferat frondemq; mineruæ
Hæc ait; & ridens elegos humilemq; poesim
Et caput auertens indignabunda recessit.

FINIS.

Ad. D. Falconem opus hoc elegantissimũ Venetiis impressum est per Iacobum de Leucho Anno natiuitatis dominice. M. cccc. xcix. die vi. Augusti.

Registrum

A B C D E quaterni sunt. sed F triternus; G uero duernus.

